

SITUACIÓ D'APRENENTATGE

Les rutes migratòries

SdA basada en les eines del Toolkit d'Avaluació de la Competència Global

REFUGI 4.7

Educació a favor dels drets de les persones refugiades

AUTORIA:

Júlia Lladós Puig, Universitat de Lleida.

Silviya Dimitrova Dimitrova,
Universitat de Lleida.

COORDINACIÓ TÈCNICA:

Laura Safont Quinzaños.
Lucía Heras Mur.

MAQUETACIÓ:

www.proyectoscomunicacionvisual.es

COM CITAR AQUEST INFORME:

Lladós, J., Dimitrova, S. D. (2026).
Toolkit d'Avaluació de la Competència
Global. Eines per al tractament i
avaluació de la Competència Global
a l'aula. Universitat de Lleida.

1ª Edició, Març 2026

La situació d'aprenentatge que es proposa a continuació s'ha dissenyat a partir dels instruments del Toolkit d'Avaluació de la Competència Global per a professorat de secundària. Si vols accedir al Toolkit, clica al següent botó:

VEURE TOOLKIT

Aquesta publicació es dedica a totes les persones i col·lectius que han contribuït a fer-la possible, i especialment al professorat, com a agent clau en la seva implementació, qui amb el seu compromís i pràctica educativa la convertirà en una eina viva i dinàmica al servei de l'aprenentatge i de la formació d'una ciutadania crítica, responsable i globalment conscient de la realitat dels contextos de desplaçament i de les persones que els viuen.

Universitat
de Lleida

L'Agència de l'ONU per als Refugiats
comitè català

Amb la col·laboració de:

Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament

Generalitat
de Catalunya

Aquest document és part del projecte Refugi 4.7: Docents per un dret a l'asil amb perspectiva de gènere (Fase II), liderat pel Comitè Català de l'ACNUR (ComCat) en agrupació amb la Universitat de Lleida (UdL) i finançat per l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD) l'any 2023.

El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva del Comitè Català de l'ACNUR i de la Universitat de Lleida, i no reflecteix necessàriament l'opinió de l'ACCD.

Índex

☐ Descripció.....	4
☐ Competències específiques.....	5
☐ Sabers.....	6
☐ Tractament de les competències transversals.....	7
☐ Competències específiques, sabers, objectius d'aprenentatge i criteris d'avaluació	8
☐ Resultats d'aprenentatge: indicadors d'assoliment	9
☐ Matriu d'alineació entre les activitats de la SdA, els criteris d'avaluació i els objectius d'aprenentatge.....	12
☐ Desenvolupament de la situació d'aprenentatge.....	14
☐ Taula d'activitats d'aprenentatge i d'avaluació.....	15
☐ Breu descripció de com s'aborden els vectors en aquesta situació d'aprenentatge i diversitat i inclusió.....	18
☐ Taula de mesures i suports.....	19
☐ Activitats desplegadas.....	20
L'arbre dels estereotips.....	21
Descobrim perspectives.....	23
Ens informem.....	30
Creem una infografia	36
Fem propostes.....	37
Analitzem el procés.....	39
☐ Exemple de rúbrica d'avaluació formativa	40
☐ Annex 1. L'arbre dels Estereotips	41
☐ Annex 2. Creem una Infografia.....	42

**UNHCR
ACNUR**

L'Agència de l'ONU per als Refugiats
comitè català

©UNHCR

Chile, 2025. Nens refugiats, desplaçats per la força i de les comunitats d'acollida s'uneixen a la Copa Mundial Sub-20 de la FIFA com a Portadors de la Bandera a través de la col·laboració entre ACNUR i la Fundació FIFA.

1

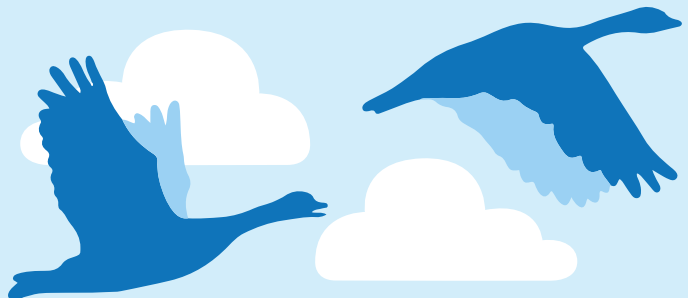
Descripció

Context

La situació d'aprenentatge **Les rutes migratòries** neix de la necessitat d'abordar amb l'alumnat de 4t d'ESO les migracions forçades i les desigualtats en l'accés als drets humans des d'una perspectiva crítica, sistèmica i empàtica. Es parteix del reconeixement que l'alumnat sovint té una visió fragmentada o distant d'aquestes realitats, fet que pot afavorir estereotips, desinformació o indiferència. Aquesta proposta pretén contrarestar els discursos simplificadors i esbiaixats que sovint dominen l'espai públic i mediàtic, promovent una comprensió més complexa, contextualitzada i humana del fenomen migratori.

Repte

El repte consisteix a dissenyar i dur a terme una acció transformadora, viable en el context proper de l'alumnat, que contribueixi a la construcció d'una societat més justa, inclusiva i solidària. Aquesta acció haurà de basar-se en la comprensió crítica de les causes, conseqüències i necessitats associades a les migracions forçades, promovent la sensibilització, l'empatia i el compromís actiu amb la defensa dels drets humans.

CIÈNCIES SOCIALS: GEOGRAFIA I HISTÒRIA

Amb la realització d'aquesta situació d'aprenentatge s'afavoreix l'assoliment de les següents competències:

Competència específica 1

Cercar i tractar informació que permeti interpretar el present i el passat, aplicant els procediments de la recerca històrica i geogràfica a partir de l'anàlisi crítica de dades procedents de fonts analògiques i digitals, per transformar-ho en coneixement i comunicar-ho a través de diferents formats.

Competència específica 2

Indagar i argumentar a partir de problemes socials rellevants, locals i globals, per desenvolupar un pensament crític i respectuós amb les diferències, que contribueixi a la construcció de la identitat individual i col·lectiva i a la consecució d'un present i un futur més just i inclusiu.

Competència específica 9

Valorar críticament les dinàmiques d'interdependència entre diferents factors dins un món globalitzat i les desigualtats i conflictes que es generen, i relacionar les problemàtiques locals i globals per proposar alternatives basades en la cultura de la pau i adquirir compromisos que permetin la consecució d'un món més solidari i sostenible.

LLENGUA CATALANA

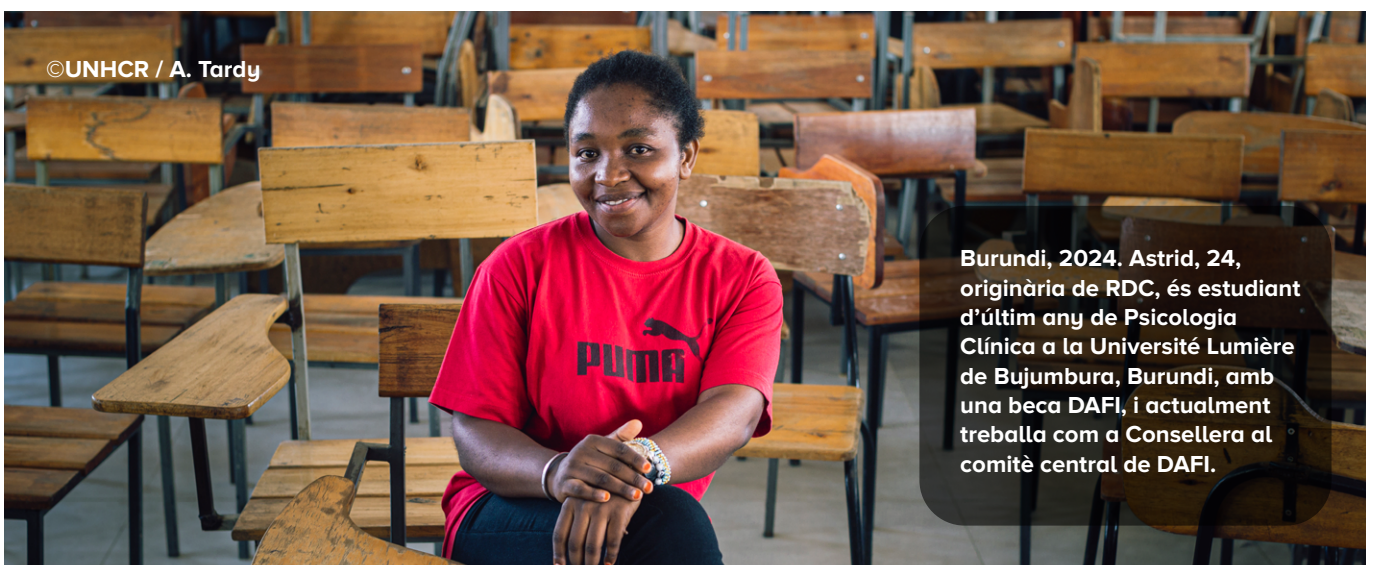
Amb la realització d'aquesta situació d'aprenentatge s'afavoreix l'assoliment de les següents competències:

Competència específica 4

Comprendre, interpretar i analitzar, amb sentit crític i diferents propòsits de lectura, textos escrits i multimodals reconeixent-ne el sentit global i les idees principals i secundàries, identificant-ne la intenció de l'emissor, reflexionant-ne sobre el contingut i la forma i avaluar-ne la qualitat i fiabilitat, per tal de construir coneixement i donar resposta a necessitats i interessos comunicatius diversos.

Competència específica 5

Produir textos escrits i multimodals amb adequació, coherència, cohesió, aplicant estratègies elementals de planificació, redacció, revisió, correcció i edició, amb regulació dels iguals i autoregulació progressivament autònoma i atenent les convencions pròpies del gènere discursiu triat, per construir coneixement i donar resposta de manera informada, eficaç i creativa a demandes comunicatives concretes.

©UNHCR / A. Tardy

Burundi, 2024. Astrid, 24, originària de RDC, és estudiant d'últim any de Psicologia Clínica a la Universitat Lumière de Bujumbura, Burundi, amb una beca DAFI, i actualment treballa com a Consellera al comitè central de DAFI.

©UNHCR / A. Tardy

Eslovàquia, 2024. Anna, 20, de Pereiaslav, a Ucraïna central, és estudiant de segon any del grau de Gestió Empresarial a la Facultat d'Economia i Gestió a la Universitat Eslovaca d'Agricultura a Nintra, amb una beca DAFI.

Sabers

CIÈNCIES SOCIALS: GEOGRAFIA I HISTÒRIA

Migracions i interculturalitat.

Participació en activitats que promoguin actituds de respecte envers persones i col·lectius per mitjà d'una aproximació intercultural.

Global i local.

Aplicació dels mètodes de recerca de les ciències socials en l'anàlisi problematitzada i multicausal de fenòmens de l'entorn i dels seus vincles amb fenòmens globals.

Població, territori i recursos.

Anàlisi dels cicles demogràfics i migratoris en el món actual.

Dignitat humana i drets universals.

Debat dels problemes que afecten la dignitat de les persones, superant estereotips i prejudicis.

Desigualtats i justícia social.

Participació en projectes que promoguin el respecte i la solidaritat amb persones i col·lectius desfavorits de l'entorn i la cohesió social.

LLENGUA CATALANA

Cerca i selecció de la informació.

Utilitzar criteris de fiabilitat, qualitat i pertinència; anàlisi, valoració, reorganització i síntesi de la informació en esquemes propis i transformació en coneixement; comunicació i difusió de manera creativa i respectuosa amb la propietat intel·lectual.

COMPETÈNCIA CIUTADANA

Amb la realització d'aquesta situació d'aprenentatge s'afavoreix l'assoliment de les següents competències:

CC1. Analitzar i comprendre idees relatives a la dimensió social i ciutadana de la seva pròpia identitat, així com als fets socials, històrics i normatius que la determinen, demostrant respecte per les normes, empatia, equitat i esperit constructiu en la interacció amb els altres en diferents contextos socioinstitucionals.

CC2. Analitzar i assumir amb fonament els principis i valors que emanen del procés d'integració europeu, de l'ordenament jurídic de l'Estat espanyol i de Catalunya i dels drets humans i de l'infant, participant en activitats comunitàries, com la presa de decisions o la resolució de conflictes, amb actitud democràtica, respecte per la diversitat, i compromís amb la igualtat de gènere, la cohesió social, el desenvolupament sostenible i l'assoliment de la ciutadania mundial.

CC3. Analitzar i comprendre problemes ètics fonamentals i d'actualitat, considerant críticament els valors propis i aliens, i desenvolupant els seus propis judicis per afrontar la controvèrsia moral amb actitud dialogant, argumentativa, respectuosa i oposada a qualsevol tipus de discriminació o violència —incloent-hi la violència masclista, LGTBIfòbica, racista o capacitista— o fonamentalisme ideològic.

CC4. Interpretar les relacions sistèmiques d'interdependència, ecodependència i interconnexió entre actuacions locals i globals i adoptar, conscientment i motivadament, un estil de vida sostenible i ecosocialment responsable.

COMPETÈNCIA EMPRENEDORA

Amb la realització d'aquesta situació d'aprenentatge s'afavoreix l'assoliment de les següents competències:

CE1. Analitzar necessitats i oportunitats i afrontar reptes amb sentit crític, fent balanç de la seva sostenibilitat i valorant l'impacte que puguin suposar en l'entorn, per presentar idees i solucions innovadores, ètiques i sostenibles dirigides a crear valor en l'àmbit personal, social, cultural i econòmic.

CE3. Desenvolupar el procés de creació d'idees i solucions valuoses i prendre decisions, de manera raonada, utilitzant estratègies àgils de planificació i gestió i reflexionant sobre el procés realitzat i el resultat obtingut, per dur a terme el procés de creació de prototips innovadors i de valor, considerant l'experiència com una oportunitat per aprendre.

COMPETÈNCIA DIGITAL

Amb la realització d'aquesta situació d'aprenentatge s'afavoreix l'assoliment de les següents competències:

CD1. Fer cerques avançades a Internet atenent a criteris de validesa, qualitat, actualitat i fiabilitat, seleccionant-les de manera crítica i arxivant-les per recuperar, referenciar i reutilitzar aquestes recerques respecte a la propietat intel·lectual.

CD2. Gestionar i utilitzar el propi entorn personal digital d'aprenentatge permanent per construir nou coneixement i crear continguts digitals, mitjançant estratègies de tractament de la informació i l'ús de diferents eines digitals, seleccionant i configurant la més adequada en funció de la tasca i de les necessitats en cada ocasió.

COMPETÈNCIA D'APRENDRE A APRENDRE

Amb la realització d'aquesta situació d'aprenentatge s'afavoreix l'assoliment de les següents competències:

CPSAA3. Comprendre proactivament les perspectives i les experiències dels altres i incorporar-les al seu aprenentatge per participar en el treball en grup distribuït i acceptant tasques i responsabilitats de manera equitativa i emprant estratègies cooperatives.

CPSAA4. Fer autoavaluacions sobre el seu procés d'aprenentatge, buscant fonts fiables per validar, sustentar i contrastar la informació i per obtenir conclusions rellevants.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	SABERS	OBJECTIUS D'APRENENTATGE	CRITERIS D'AVALUACIÓ DEL TOOLKIT
<p>Competència específica 4 (Llengua Catalana) Comprendre, interpretar i analitzar, amb sentit crític i diferents propòsits de lectura, textos escrits i multimodals reconeixent-ne el sentit global i les idees principals i secundàries, identificant-ne la intenció de l'emissor, reflexionant-ne sobre el contingut i la forma i avaluar-ne la qualitat i fiabilitat, per tal de construir coneixement i donar resposta a necessitats i interessos comunicatius diversos.</p>	<p>Cerca i selecció de la informació. Utilitzar criteris de fiabilitat, qualitat i pertinència; anàlisi, valoració, reorganització i síntesi de la informació en esquemes propis i transformació en coneixement; comunicació i difusió de manera creativa i respectuosa amb la propietat intel·lectual.</p> <p>Població, territori i recursos. Anàlisi dels cicles demogràfics i migratoris en el món actual.</p>	<p>1. L'objectiu és que l'alumne/a sigui capaç d'aplicar criteris de fiabilitat, qualitat i pertinència per a cercar i tractar informació sobre la ruta migratòria occidental del Mediterrani.</p>	<p>B1.1. Recollir, seleccionar i sintetitzar informació rellevant sobre cicles migratoris i les experiències de les persones migrades a Espanya de manera crítica, ètica i estructurada.</p> <p>B1.3. Avaluar la fiabilitat i intencionalitat de diverses fonts d'informació per identificar possibles biaixos ideològics, omissions o interessos dels actors sobre els moviments migratoris a Espanya a través de la ruta migratòria occidental del Mediterrani.</p>
<p>Competència específica 1 (Ciències Socials: Geografia i història) Cercar i tractar informació que permeti interpretar el present i el passat, aplicant els procediments de la recerca històrica i geogràfica a partir de l'anàlisi crítica de dades procedents de fonts analògiques i digitals, per transformar-ho en coneixement i comunicar-ho a través de diferents formats.</p>	<p>Global i local. Aplicació dels mètodes de recerca de les ciències socials en l'anàlisi problematitzada i multicausal de fenòmens de l'entorn i dels seus vincles amb fenòmens globals.</p> <p>Població, territori i recursos. Anàlisi dels cicles demogràfics i migratoris en el món actual.</p>	<p>2. L'objectiu és que l'alumne/a sigui capaç d'aplicar mètodes propis de les ciències socials per analitzar sistemàticament i argumentar fonamentadament sobre la ruta migratòria occidental del Mediterrani amb la finalitat de interpretar-ne les causes, conseqüències i vincles d'interdependència.</p>	<p>B1.4. Relacionar els moviments migratoris a Espanya amb processos globals per identificar-ne les causes, conseqüències i els vincles d'interdependència.</p> <p>B1.6. Argumentar fonamentadament sobre la ruta migratòria occidental del Mediterrani a través d'una anàlisi sistemàtica i contextual fent posicionaments propis però crítics davant de discursos dominants o simplificadors.</p>
<p>Competència específica 2 (Ciències Socials: Geografia i història) Indagar i argumentar a partir de problemes socials rellevants, locals i globals, per desenvolupar un pensament crític i respectuós amb les diferències, que contribueixi a la construcció de la identitat individual i col·lectiva i a la consecució d'un present i un futur més just i inclusiu.</p>	<p>Migracions i interculturalitat. Participació en activitats que promoguin actituds de respecte envers persones i col·lectius per mitjà d'una aproximació intercultural.</p>	<p>3. L'objectiu és que l'alumne/a sigui capaç de reconèixer i interpretar punts de vista diversos tenint en compte el context cultural, social i històric per fomentar actituds de respecte envers els moviments migratoris i les realitats de les persones migrants i així evitar estereotips, judicis etnocèntrics o simplificacions.</p>	<p>B2.1. Reconèixer i interpretar diferents punts de vista envers els moviments migratoris actuals a Espanya tenint en compte el context cultural, social i històric.</p> <p>B2.3. Valorar i incloure les perspectives diverses sobre els moviments migratoris actuals a Espanya evitant judicis etnocèntrics, estereotips o simplificacions.</p>
<p>Competència específica 5 (Llengua Catalana) Produir textos escrits i multimodals amb adequació, coherència, cohesió, aplicant estratègies elementals de planificació, redacció, revisió, correcció i edició, amb regulació dels iguals i autoregulació progressivament autònoma i atenant les convencions pròpies del gènere discursiu triat, per construir coneixement i donar resposta de manera informada, eficaç i creativa a demandes comunicatives concretes.</p>	<p>Cerca i selecció de la informació. Utilitzar criteris de fiabilitat, qualitat i pertinència; anàlisi, valoració, reorganització i síntesi de la informació en esquemes propis i transformació en coneixement; comunicació i difusió de manera creativa i respectuosa amb la propietat intel·lectual.</p> <p>Població, territori i recursos. Anàlisi dels cicles demogràfics i migratoris en el món actual.</p>	<p>4. L'objectiu és que l'alumne/a sigui capaç de planificar, redactar, revisar i editar una infografia sobre la ruta migratòria occidental del Mediterrani amb criteris d'anàlisi, valoració, reorganització i síntesi de la informació per comunicar fent un bon ús del llenguatge inclusiu i amb claredat i rigor a un públic real.</p>	<p>B1.2. Utilitzar recursos visuals o esquemes per facilitar la comprensió global i local dels cicles demogràfics i migratoris a Espanya actuals.</p> <p>B1.1. Recollir, seleccionar i sintetitzar informació rellevant sobre els cicles migratoris, en concret de la ruta migratòria occidental del Mediterrani de manera crítica, ètica i estructurada.</p>
<p>Competència específica 9 (Ciències Socials: Geografia i història) Valorar críticament les dinàmiques d'interdependència entre diferents factors dins un món globalitzat i les desigualtats i conflictes que es generen, i relacionar les problemàtiques locals i globals per proposar alternatives basades en la cultura de la pau i adquirir compromisos que permetin la consecució d'un món més solidari i sostenible</p>	<p>Desigualtats i justícia social. Participació en projectes que promoguin el respecte i la solidaritat amb persones i col·lectius desfavorits de l'entorn i la cohesió social.</p>	<p>5. L'objectiu és que l'alumne/a sigui capaç de planificar accions contextualitzades que promoguin el respecte, la solidaritat i la cohesió social envers les persones migrades a Espanya per avaluar-ne críticament l'impacte i prendre decisions coherents amb els valors de justícia social amb actitud reflexiva i compromesa.</p>	<p>B4.2. Prendre decisions de manera argumentada i coherent amb els valors de justícia social, equitat i sostenibilitat i així determinar els possibles impactes a curt i llarg termini en la seva proposta d'acció.</p> <p>B4.3. Formular i planificar propostes d'acció contextualitzades i creatives per combatre la desinformació sobre els cicles migratoris a Espanya que responguin a les necessitats de la comunitat i que contribueixin a la justícia global.</p> <p>B4.4. Avaluar críticament l'eficàcia i sostenibilitat de les accions que es desenvolupen, identificant-ne els èxits, els límits i les oportunitats de millora amb una actitud reflexiva i de compromís continu.</p>

CRITERI D'AVALUACIÓ	INDICADOR D'ALERTA	INICIAL	EN DESENVOLUPAMENT	CONSOLIDAT	TRANSFORMADOR
B1.1. Recollir, seleccionar i sintetitzar informació rellevant sobre cicles migratoris i les experiències de les persones migrades a Espanya de manera crítica, ètica i estructurada.	<p>Selecciona fragments i dades de manera indiscriminada sense reconèixer conceptes clau.</p> <p>Reprodueix citacions literals de la font sense cap reformulació pròpia.</p> <p>No vincula la informació al context.</p>	<p>Selecciona alguns arguments centrals però manté informació supèrflua.</p> <p>Parafraseja de manera escassa, reprodueix citacions literals de la font.</p> <p>La cohesió entre idees és feble.</p> <p>Manca la citació de fonts.</p>	<p>Recull i selecciona, majoritàriament, els conceptes clau i arguments centrals.</p> <p>Parafraseja amb llenguatge propi.</p> <p>Organitza la síntesi en blocs temàtics ben estructurats.</p> <p>Manca de criteris ètics en l'ús i citació de fonts.</p>	<p>Selecciona i sintetitza els conceptes clau, les dades rellevants i els arguments centrals de la font.</p> <p>Reformula la informació amb paraules pròpies.</p> <p>Contextualitza el contingut amb una visió crítica i ètica.</p> <p>Ús de criteris ètics en l'ús i citació de fonts.</p>	<p>Integra amb precisió conceptes clau, dades rellevants i arguments centrals de la font de manera coherent i cohesionada.</p> <p>Fa reformulacions originals, organitza la síntesi amb un fil conductor sòlid.</p> <p>Enllaça, de manera crítica, el contingut amb la dimensió ètica i el seu context.</p> <p>Ús de criteris ètics en l'ús i citació de fonts.</p>
B1.2. Utilitzar recursos visuals o esquemes per facilitar la comprensió global i local dels cicles demogràfics i migratoris a Espanya actuals.	<p>No utilitza cap suport gràfic ni organització visual que organitzi o il·lustri la temàtica tractada.</p> <p>La informació resulta confusa i manca d'organització perceptible.</p>	<p>Incorpora la informació sobre la temàtica tractada en el seu recurs visual/ esquema sense criteri ni jerarquia.</p> <p>Presenta elements aïllats que no ajuden a reforçar ni aclarir les idees principals.</p>	<p>Configura una representació que inclou la informació relativa a la temàtica tractada tenint en compte les relacions elementals.</p> <p>Presenta elements amb una jerarquia poc definida que dificulta la comprensió total de la informació.</p>	<p>Configura una representació que inclou la informació més rellevant relativa a la temàtica de manera acurada tenint en compte les relacions més complexes.</p> <p>Presenta elements seguint una jerarquia definida que garanteix la comprensió de la informació.</p>	<p>Estructura la informació més rellevant relativa a la temàtica de manera innovadora i coherent.</p> <p>Presenta elements seguint una jerarquia clara de conceptes amb etiquetes i connectors que guien l'usuari de manera fluida a través de la complexitat de la informació.</p>
B1.3. Avaluat la fiabilitat i intencionalitat de diverses fonts d'informació per identificar possibles biaixos ideològics, omissions o interessos dels actors sobre els moviments migratoris a Espanya a través la ruta migratòria occidental del Mediterrani.	<p>Accepta la informació sense qüestionar-ne la fiabilitat, la procedència ni la intencionalitat.</p> <p>No reconeix possibles biaixos, omissions o interessos darrere dels discursos.</p>	<p>Identifica l'origen de les fonts, però fa una valoració superficial de la seva fiabilitat.</p> <p>Poca consideració de factors com la intencionalitat, l'objectiu del missatge o els possibles biaixos ideològics.</p>	<p>Valora la fiabilitat de les fonts tenint en compte l'origen, el tipus d'autoritat, l'objectiu i la intencionalitat del discurs.</p> <p>Comença a detectar biaixos ideològics o omissions evidents, tot aplicant criteris bàsics d'anàlisi crítica.</p>	<p>Avalua de manera crítica i detallada la fiabilitat de diverses fonts, identificant intencionalitats, interessos subjacents i biaixos ideològics o culturals, així com omissions en els discursos.</p> <p>Contrasta fonts per construir una visió més objectiva i plural de la informació.</p>	<p>Avalua amb rigor la fiabilitat i intencionalitat de fonts diverses, visible especialment les veus silenciades, els marcs ideològics dominants i les estructures de poder que configuren els discursos.</p> <p>Argumenta amb criteris ètics i contextuals, aportant alternatives narratives més justes i equitatives.</p>
B1.4. Relacionar els moviments migratoris a Espanya amb processos globals per identificar-ne les causes, conseqüències i els vincles d'interdependència.	<p>Describeix situacions locals o globals de manera aïllada, sense establir cap connexió entre elles.</p> <p>Presenta una visió fragmentada on actors, fets o fenòmens es mostren com elements separats, sense considerar les seves causes, conseqüències o interdependències.</p>	<p>Reconeix relacions bàsiques entre situacions locals i globals, però de forma superficial o genèrica, sense aprofundir en les causes o conseqüències subjacents. No identifica vincles clars d'interdependència.</p>	<p>Relaciona situacions, actors i fenòmens locals amb processos globals, identificant causes i conseqüències de manera clara.</p> <p>Comença a establir interdependències econòmiques, socials, ambientals o polítiques, mostrant una comprensió més estructurada del context.</p>	<p>Analitza amb profunditat les relacions entre actors locals i fenòmens globals, explicant causes, conseqüències i interdependències múltiples (econòmiques, socials, culturals, ambientals).</p> <p>Integra diversos factors i perspectives en l'anàlisi, aportant una mirada sistèmica.</p>	<p>Ofereix una anàlisi crítica i sistèmica de les relacions entre fenòmens locals i globals, destacant desigualtats, impactes i responsabilitats compartides.</p> <p>Visibilitza les estructures de poder i els fluxos de recursos i idees que configuren aquestes interdependències, aportant una mirada ètica i ecosocialment responsable.</p>

<p>B1.6. Argumentar fonamentadament sobre la ruta migratòria occidental del Mediterrani a través d'una anàlisi sistèmica i contextual fent posicionaments propis però crítics davant de discursos dominants o simplificadors.</p>	<p>Expressa opinions generals sobre una situació o fenomen sense evidències clares ni connexions entre causes i conseqüències.</p> <p>Reprodueix discursos dominants o simplificadors sense qüestionar-los.</p>	<p>Expressa opinions o arguments sense connexions clares entre causes, conseqüències i contextos.</p> <p>No es posiciona davant de discursos dominants o simplificadors.</p> <p>Li costa qüestionar i analitzar críticament els discursos per reconèixer aspectes ètics culturals, socials, econòmics i ambientals.</p>	<p>Argumenta identificant algunes causes i conseqüències de la situació o fenomen, però de manera parcial o sense articular com interactuen en el sistema global.</p> <p>Comença a reconèixer aspectes ètics culturals, socials, econòmics i ambientals en discursos dominants o simplificadors, integrant-los parcialment en l'argumentació.</p>	<p>Formula arguments sòlids i ben estructurats que evidencien les causes i conseqüències de la situació o fenomen i que permeten entendre'n el context.</p> <p>Integra una reflexió ètica i reconeix la interdependència entre els factors i actors que hi intervenen.</p> <p>Qüestiona discursos dominants o simplificadors amb discerniment crític.</p>	<p>Argumenta de manera crítica i estructurada des d'una mirada sistèmica local-global, analitza les interconnexions entre factors i actors i destaca les implicacions ètiques de diferents posicionaments.</p> <p>Qüestiona relats simplificadors o dominants, aportant perspectives alternatives ben fonamentades i reconeix possibles contradiccions en el propi raonament.</p>
<p>B2.1. Reconèixer i interpretar diferents punts de vista envers els moviments migratoris actuals a Espanya tenint en compte el context cultural, social i històric.</p>	<p>Reprodueix un únic punt de vista sense reconèixer-ne d'altres.</p> <p>Presenta diferents perspectives sense cap contextualització, mantenint una visió etnocèntrica o simplista de la situació o conflicte que s'analitza.</p>	<p>Presenta un únic punt de vista o esmenta diverses perspectives sense contextualització cultural, social i històrica, mantenint una visió etnocèntrica o simplista de la situació o conflicte que s'analitza.</p>	<p>Reconeix que hi ha diferents perspectives sobre una situació o conflicte.</p> <p>Inclou alguns elements per contextualitzar les diferents perspectives d'acord amb els seus marcs culturals, socials i històrics.</p>	<p>Interpreta i valora diversos punts de vista, situant-los clarament dins dels seus contextos culturals, socials i històrics.</p> <p>Mostra una actitud d'apreciació cap a les diferències i reconeix com els referents culturals, socials i històrics influeixen en les percepcions de tots els actors implicats.</p>	<p>Comprèn i valora la pluralitat de perspectives, situant-les en els seus contextos culturals, socials i històrics i qüestiona les relacions de poder que determinen quines veus es fan visibles o quines s'exclouen. Mostra una obertura ètica i activa per incloure veus silenciades o marginals, enriquint la comprensió col·lectiva.</p>
<p>B2.3. Valorar i incloure les perspectives diverses sobre els moviments migratoris actuals a Espanya evitant judicis etnocèntrics, estereotips o simplificacions.</p>	<p>Valora de manera superficial les perspectives diverses, sovint emetent judicis etnocèntrics, utilitzant estereotips o simplificant les diferències culturals, socials o individuals. Manté una visió descontextualitzada o polaritzada de les realitats.</p>	<p>Reconeix i valora l'existència de perspectives diverses, però encara tendeix a valorar-les des de la pròpia òptica cultural o personal, sense qüestionar possibles estereotips o simplificacions.</p> <p>L'anàlisi es manté general i no explora en profunditat la legitimitat d'aquestes perspectives.</p>	<p>Valora les perspectives diverses amb respecte i identifica estereotips, simplificacions o judicis etnocèntrics en les narratives dominants.</p> <p>Valida la legitimitat de les diferents experiències i posicionaments.</p>	<p>Valora les perspectives diverses de manera contextualitzada i crítica, evitant judicis etnocèntrics i reconeixent estereotips o simplificacions en el discurs propi i aliè.</p> <p>Integra criteris culturals, socials i històrics per comprendre les diferències, mantenint una actitud oberta i respectuosa.</p>	<p>Examina les perspectives diverses des d'una mirada crítica i reflexiva, visibilitzant com els estereotips, el pensament etnocèntric i les simplificacions poden ser eines de dominació o exclusió.</p> <p>Promou activament narratives més equitatives i inclusives, incorporant veus minoritzades i reconeix la pluralitat com a font de transformació.</p>
<p>B3.2. Identificar i utilitzar un llenguatge inclusiu de manera clara i respectuosa evitant expressions discriminatòries o estigmatitzadores envers les persones migrades i els cicles demogràfics i migratoris a Espanya.</p>	<p>Utilitza un llenguatge amb expressions que poden resultar discriminatòries, estigmatitzadores o ofensives, ja sigui de manera conscient o inconscient.</p> <p>No mostra consciència de les implicacions socials i emocionals del llenguatge i manté estereotips o narratives excludents.</p>	<p>Evita expressions o termes obertament discriminatoris, però utilitza un llenguatge neutre o estandarditzat, sense aplicar criteris d'inclusió o respecte a la diversitat.</p> <p>Mostra una consciència limitada sobre l'impacte del llenguatge en la dignitat o la representació dels col·lectius diversos.</p>	<p>Utilitza un llenguatge generalment inclusiu, clar i respectuós i evita expressions discriminatòries o estigmatitzadores. Comença a revisar i ajustar el seu discurs per reflectir la diversitat de gènere, ètnica, cultural, funcional o d'altres formes, tot incorporant criteris bàsics d'equitat i justícia comunicativa.</p>	<p>Utilitza de manera consistent un llenguatge inclusiu, clar i respectuós, adaptant-se a les necessitats i característiques dels col·lectius o persones amb qui interactua. Demuestra una consciència crítica sobre el poder del llenguatge en la construcció de la realitat social i en la representació de la diversitat, evitant estereotips i narratives exclouents.</p>	<p>Utilitza un llenguatge inclusiu, clar i respectuós de manera activa i conscient, no només evitant expressions discriminatòries, sinó promovent narratives que dignifiquen, visibilitzen i empoderen col·lectius històricament marginats. Aporta referents, termes i pràctiques lingüístiques que contribueixen a transformar les relacions socials des d'una perspectiva ètica i crítica.</p>

<p>B4.2. Prendre decisions de manera argumentada i coherent amb els valors de justícia social, equitat i sostenibilitat i així determinar els possibles impactes a curt i llarg termini en la seva proposta d'acció.</p>	<p>Pren decisions sense justificar-les amb criteris ètics o sense considerar-ne les conseqüències globals, mostrant dificultat per identificar els impactes de les seves accions en col·lectius vulnerables o en l'entorn.</p> <p>Evita el debat crític quan es qüestionen les seves decisions o es proposen alternatives.</p>	<p>Pren decisions sense tenir en compte explícitament els valors de justícia social, equitat o sostenibilitat i mostra dificultats per reconèixer l'impacte que aquestes poden tenir sobre els col·lectius implicats o els contextos afectats.</p> <p>Les seves argumentacions són superficials, sovint basades en opinions personals sense contrastar amb dades o perspectives diverses.</p>	<p>Comença a incorporar els valors de justícia social, equitat i sostenibilitat en la seva presa de decisions, tot i que ho fa de manera parcial o inconsistent.</p> <p>Identifica alguns impactes immediats en determinats col·lectius però encara li costa percebre'n les conseqüències a llarg termini o en contextos globals més amplis.</p> <p>Les seves argumentacions reflecteixen una primera aproximació a fonts contrastades i rellevants.</p>	<p>Pren decisions informades, raonades i coherents amb els valors de justícia social, equitat i sostenibilitat i demostra un pensament estructurat i una capacitat per integrar diferents perspectives culturals, socials, econòmiques i ambientals en les seves decisions.</p> <p>Sap identificar tant els impactes a curt com a llarg termini i en considera els efectes en diversos col·lectius, especialment en aquells més vulnerabilitzats.</p> <p>Argumenta les seves decisions a partir de fonts contrastades i rellevants.</p>	<p>Pren decisions estratègiques, creatives i profundament compromeses amb els valors esmentats, liderant processos de reflexió crítica i acció col·lectiva.</p> <p>Analitza de manera sistemàtica les interdependències globals, identificant els impactes de les seves decisions a diferents escales (local i global) i promovent solucions que incorporin la veu i les necessitats de col·lectius històricament marginats.</p> <p>La seva argumentació és sòlida, ètica i plural, basada en fonts contrastades i rellevants que justifiquen les decisions preses i orientada al benestar col·lectiu i a la sostenibilitat global.</p>
<p>B4.3. Formular i planificar propostes d'acció contextualitzades i creatives per combatre la desinformació sobre els cicles migratoris que responguin a les necessitats de la comunitat i que contribueixin a la justícia global.</p>	<p>Formula propostes poc realistes o desconnectades de les necessitats concretes del context local o global.</p> <p>Manca d'interès per conèixer la comunitat o per analitzar i reconèixer les seves necessitats abans de plantejar accions.</p>	<p>Formula propostes d'acció de manera superficial i poc connectada amb les necessitats concretes de la comunitat o amb els principis de la justícia global.</p> <p>Les idees presentades són poc aplicables o utòpiques.</p> <p>Es limita a reproduir models o accions estandarditzades sense aportar una mirada pròpia o innovadora.</p>	<p>Planifica propostes d'acció que aborden problemàtiques socials o ambientals que mostren certa connexió amb el context local o global i tenen en compte algunes de les necessitats reals de la comunitat.</p> <p>Les seves idees incorporen elements creatius o diferenciadors, tot i que de manera irregular o sense una justificació clara.</p> <p>L'anàlisi de fiabilitat i l'encaix amb la justícia global encara són limitats o poc aprofundits.</p>	<p>Elabora propostes d'acció ben planificades i contextualitzades, basades en una anàlisi rigorosa de les necessitats de la comunitat i amb una orientació clara cap a la justícia global.</p> <p>Incorpora elements creatius i innovadors i mostra capacitat per adaptar-se als diferents contextos i recursos disponibles.</p> <p>Argumenta de manera coherent la fiabilitat, la rellevància i l'impacte esperat de les accions plantejades.</p>	<p>Formula i planifica propostes d'acció creatives, contextualitzades i amb un fort component d'innovació social o ambiental, que responen de manera profunda i estratègica a les necessitats de la comunitat i contribueixen activament a la justícia global.</p> <p>Incorpora mecanismes per assegurar la fiabilitat, la sostenibilitat i la inclusió de col·lectius diversos.</p> <p>L'alumne/a demostra una mirada sistemàtica i anticipadora, connectant les accions locals amb processos globals i implicant activament altres actors en la seva planificació i execució.</p>
<p>B4.4. Avaluar críticament l'eficàcia i sostenibilitat de les accions que es desenvolupen, identificant-ne els èxits, els límits i les oportunitats de millora amb una actitud reflexiva i de compromís continu.</p>	<p>No revisa ni avalua el procés o resultats, evita reconèixer errors o àrees de millora i es queda en una avaluació superficial.</p> <p>No proposa millores ni oportunitats per a accions futures, dificultant així el cicle de reflexió i de millora.</p>	<p>Avalua les accions desenvolupades de manera superficial o parcial, centrant-se principalment en aspectes visibles o immediats, sense considerar la sostenibilitat a llarg termini ni els efectes en diferents col·lectius.</p> <p>Reflexiona sobre l'acció sense aprofundir en els èxits, les dificultats o les possibles millores.</p>	<p>Comença a avaluar amb més detall l'eficàcia de les accions, identificant alguns èxits i límits, tot i que encara de manera parcial o poc sistemàtica.</p> <p>Aporta idees inicials per ajustar o ampliar les accions, i comença a incorporar consideracions sobre la seva continuïtat i sostenibilitat.</p> <p>Reflexiona sobre l'impacte en diferents col·lectius, i es consolida un compromís per seguir avançant.</p>	<p>Avalua de manera sistemàtica l'eficàcia i la sostenibilitat de les accions desenvolupades, identificant-ne amb claredat els punts forts i les àrees de millora.</p> <p>Proposa ajustos ben fonamentats, pensant tant en el present com en el futur, i mostra iniciativa per millorar continuament.</p> <p>Integra plenament la reflexió com a part essencial del procés transformador, connectant les seves accions amb valors de justícia global i sostenibilitat.</p>	<p>Avalua de manera sistemàtica l'eficàcia i la sostenibilitat de les accions desenvolupades, identificant-ne no només els resultats immediats sinó també els canvis sistèmics i estructurats que poden generar i els impactes a curt i llarg termini en diferents col·lectius.</p> <p>Mostra una actitud proactiva de compromís continu, promovent processos de millora col·lectiva, aprenentatge compartit i adaptació contínua per garantir una transformació real i duradora.</p>

EINA TACG UTILITZADA	ACTIVITAT SDA	CRITERIS D'AVALUACIÓ	OBJECTIUS SDA QUE ES PRETENEN ASSOLIR A PARTIR DE LES ACTIVITATS
L'arbre dels estereotips	1) L'arbre dels estereotips: L'alumnat analitza com es construeixen els prejudicis i com aquests poden derivar en conductes discriminatòries les quals sovint estan normalitzades o invisibilitzades dins la societat. Mitjançant la metàfora visual d'un arbre, l'alumnat identifica i representa les arrels dels prejudicis (idees preconcebudes, estereotips, pors, creences), el tronc com a reflex de les actituds i comportaments discriminadors, i la copa amb propostes i accions per a una societat més justa i inclusiva.	B1.2, B2.3, B4.3	3. L'objectiu és que l'alumne/a sigui capaç d'interpretar diferents punts de vista sobre realitats socials tenint en compte el context cultural, social i històric per reconèixer la pluralitat de perspectives i fomentar actituds de respecte envers els moviments migratoris i les realitats de les persones migrants evitant estereotips, judicis etnocèntrics i simplificacions.
Mapa d'empatia i necessitats humanes	2) Descubrim perspectives: Aquesta activitat convida l'alumnat a posar-se en el lloc d'una altra persona per comprendre la seva realitat des d'una mirada empàtica, crítica i sistèmica. A través de diferents fases de treball, l'alumnat construeix una visió profunda sobre com es viuen les vulneracions de drets des del punt de vista d'altres persones amb l'objectiu d'articular emocions, pensament crític i compromís social per promoure una educació transformadora que connecta l'alumnat amb els drets humans i la justícia global.	B1.1, B1.4, B1.6, B2.1, B2.3, B3.2, B4.2	1. L'objectiu és que l'alumne/a sigui capaç d'aplicar criteris de fiabilitat, qualitat i pertinència per a analitzar, sintetitzar i organitzar informació sobre la ruta migratòria occidental del Mediterrani. 3. L'objectiu és que l'alumne/a sigui capaç d'interpretar diferents punts de vista sobre realitats socials tenint en compte el context cultural, social i històric per reconèixer la pluralitat de perspectives i fomentar actituds de respecte envers els moviments migratoris i les realitats de les persones migrants evitant estereotips, judicis etnocèntrics i simplificacions.
Chunking + Fitxa d'informació documentada	3) Ens informem: L'activitat facilita la comprensió de temes globals complexos mitjançant la seva fragmentació en blocs conceptuals o chunks. El procediment s'articula en quatre fases: descomposició en parts significatives (causes, conseqüències, actors, dilemes, respostes) i anàlisi de la fiabilitat i intencionalitat de les diverses fonts d'informació per entendre cada chunk i la identificació de connexions entre ells.	B1.1, B1.3, B1.4, B1.6	1. L'objectiu és que l'alumne/a sigui capaç d'aplicar criteris de fiabilitat, qualitat i pertinència per a cercar i tractar informació sobre la ruta migratòria occidental del Mediterrani. 2. L'objectiu és que l'alumne/a sigui capaç d'aplicar mètodes propis de les ciències socials per recollir, analitzar, sintetitzar i argumentar sobre la ruta migratòria occidental del Mediterrani amb la finalitat de interpretar-ne les causes i conseqüències des d'una perspectiva sistèmica i interconnectada evitant discursos simplificadors o estigmatitzants. 3. L'objectiu és que l'alumne/a sigui capaç d'interpretar diferents punts de vista sobre realitats socials tenint en compte el context cultural, social i històric per reconèixer la pluralitat de perspectives i fomentar actituds de respecte envers els moviments migratoris i les realitats de les persones migrants evitant estereotips, judicis etnocèntrics i simplificacions.

<p>Chunking</p>	<p>4) Creem una Infografia: Aquesta activitat refresca les característiques d'una infografia per tal que els alumnes puguin crear una representació visual del conjunt d'idees recollides en l'activitat "Ens informem". A través d'aquest procés, l'alumnat desenvolupa habilitats d'anàlisi crítica, pensament sistèmic i estructuració del coneixement.</p>	<p>B1.1, B1.2, B1.4, B.6</p>	<p>1. L'objectiu és que l'alumne/a sigui capaç d'aplicar criteris de fiabilitat, qualitat i pertinència per a analitzar, sintetitzar i organitzar informació sobre la ruta migratòria occidental del Mediterrani.</p> <p>2. L'objectiu és que l'alumne/a sigui capaç d'aplicar mètodes propis de les ciències socials per recollir, analitzar, sintetitzar i argumentar sobre la ruta migratòria occidental del Mediterrani amb la finalitat de interpretar-ne les causes i conseqüències des d'una perspectiva sistèmica i interconnectada evitant discursos simplificadors o estigmatitzants.</p> <p>4. L'objectiu és que l'alumne/a sigui capaç de planificar, redactar, revisar i editar una infografia sobre la ruta migratòria occidental del Mediterrani utilitzant llenguatge inclusiu per comunicar amb claredat, rigor i respecte.</p>
<p>Escala de Canvi</p>	<p>5) Fem propostes: És una activitat de reflexió i acció que convida l'alumnat a imaginar, dissenyar i avaluar accions educatives transformadores davant de problemes globals o locals a partir dels passos de la Teoria del Canvi: la identificació de la causa, la representació del canvi que es vol impulsar, la detecció de barreres, la generació de propostes concretes significatives i avaluar-ne el potencial transformador.</p>	<p>B1.1, B1.4, B1.6, B3.2, B4.2, B4.3, B4.4</p>	<p>2. L'objectiu és que l'alumne/a sigui capaç d'aplicar mètodes propis de les ciències socials per recollir, analitzar, sintetitzar i argumentar sobre la ruta migratòria occidental del Mediterrani amb la finalitat de interpretar-ne les causes i conseqüències des d'una perspectiva sistèmica i interconnectada evitant discursos simplificadors o estigmatitzants.</p> <p>5. L'objectiu és que l'alumne/a sigui capaç de planificar accions contextualitzades que promoguin el respecte, la solidaritat i la cohesió social envers les persones migrades a Espanya i avaluar-ne críticament l'impacte prenent decisions coherents amb els valors de justícia social amb actitud reflexiva i compromesa.</p>
<p>Anàlisi del procés</p>	<p>6) Fem i analitzem: Aquesta activitat convida l'alumnat a fer visible el seu propi procés de treball mentre duu a terme l'acció escollida. Mitjançant un registre pas a pas, l'estudiant documenta l'ordre de les accions, el temps dedicat a cada fase, les dificultats trobades i les solucions aplicades. Aquesta pràctica facilita la presa de consciència sobre els propis hàbits i estratègies, permetent detectar patrons repetits, errors recurrents i oportunitats de millora. També ofereix al docent una finestra valuosa cap al funcionament real dels processos cognitius i organitzatius de l'alumnat.</p>	<p>B1.1, B1.4, B3.2, B4.2, B4.3, B4.4,</p>	<p>5. L'objectiu és que l'alumne/a sigui capaç de planificar accions contextualitzades que promoguin el respecte, la solidaritat i la cohesió social envers les persones migrades a Espanya i avaluar-ne críticament l'impacte prenent decisions coherents amb els valors de justícia social amb actitud reflexiva i compromesa.</p>

Estratègies metodològiques

METODOLOGIA DE LA SdA

La situació d'aprenentatge es desplega mitjançant una arquitectura metodològica basada en cicles complets d'aprenentatge, que avancen des de l'activació de coneixements previs fins a l'aplicació d'accions transformadores. Aquesta seqüència progressiva assegura coherència interna i facilita que l'alumnat integri els sabers conceptuals, procedimentals i actitudinals de manera competencial. A més a més, la metodologia emprada afavoreix el treball de dinàmiques d'aprenentatge cooperatiu, tècniques de pensament crític i sistèmic, instruments d'anàlisi i validació de fonts, recursos audiovisuals i documentals reals i eines digitals de producció multimodal. Aquest ventall metodològic permet articular activitats de cerca i contrast d'informació, recerca i anàlisi, síntesi i representació visual, aplicació a casos i propostes d'accions transformadores.

CICLE D'ENSENYAMENT-APRENTATGE

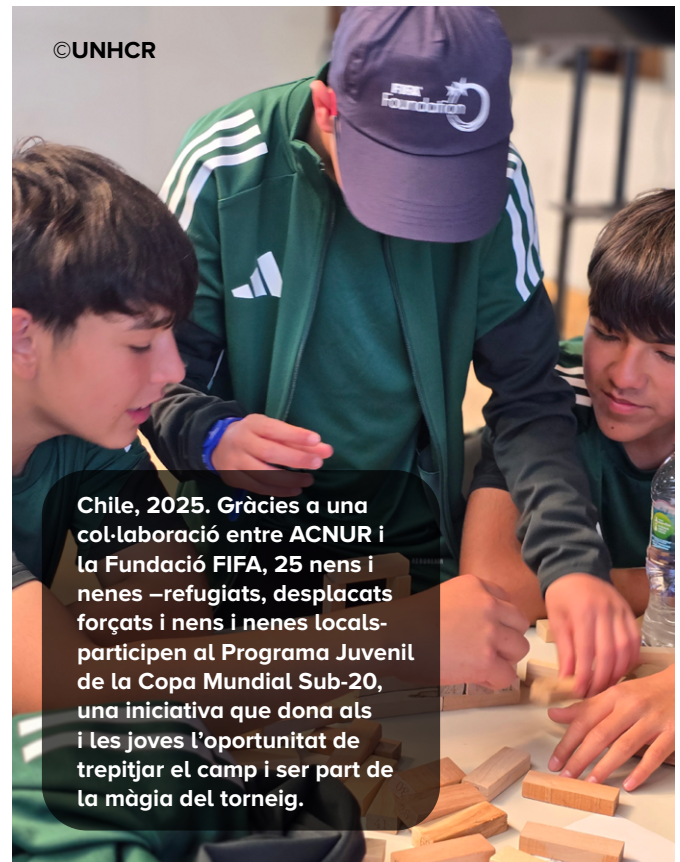
La seqüència d'activitats s'ancora en els interessos i coneixements previs de l'alumnat, a partir d'una activitat inicial de motivació i diagnosi que actua com a punt de partida compartit. Les finalitats educatives es fan explícites des de l'inici mitjançant la presentació de criteris i rúbriques, la qual cosa garanteix transparència i orienta la construcció d'evidències d'aprenentatge. A continuació, les activitats de desenvolupament s'enfoquen a comprendre i donar resposta crítica al fenomen de les migracions forçades, amb una mirada de justícia social, perspectiva de gènere i enfocament interseccional. Seguidament, l'activitat d'estructuració pretén organitzar els coneixements nous a través d'una infografia per assegurar que l'alumnat entén allò que se'ls i les ensenya i, per últim, en les activitats d'aplicació, l'alumnat formula i planifica una proposta d'acció que respongui a les necessitats de la comunitat i que sigui viable per dur-la a terme en el seu context local.

INCLUSIÓ I DIVERSITAT

Per tal d'afavorir un ensenyament-aprenentatge individualitzat, cada activitat conté mesures de suport per a aquell alumnat que pugui tenir més dificultats per dur a terme una tasca concreta i mesures d'ampliació per a aquell alumnat que acaba les tasques encomanades abans que la resta.

ORGANITZACIÓ D'AULA

L'organització de l'aula busca un equilibri entre diferents modalitats. Activitats individuals per a la reflexió i la síntesi personal, tasques en petits grups per a la recerca de dades i per contrastar perspectives i dinàmiques en gran grup per

Chile, 2025. Gràcies a una col·laboració entre ACNUR i la Fundació FIFA, 25 nens i nenes –refugiats, desplaçats forçats i nens i nenes locals– participen al Programa Juvenil de la Copa Mundial Sub-20, una iniciativa que dona als i les joves l'oportunitat de trepitjar el camp i ser part de la màgia del torneig.

a la construcció de marcs comuns i la socialització dels resultats. Per tant, l'organització de les activitats combina intencionadament moments de gran grup, petits grups i treball individual, amb la finalitat de dosificar la càrrega cognitiva, afavorir la cooperació positiva i promoure la responsabilitat personal en totes les fases del procés. Aquest equilibri afavoreix que l'alumnat esdevingui protagonista del seu propi aprenentatge, conscient del que aprèn en cada fase i capaç d'autoregular el seu progrés. Per afavorir aquest procés, es fan servir instruments específics com registres de procés, rúbriques de coavaluació i autoavaluació, i dinàmiques de feedback entre iguals.

SISTEMA D'AVALUACIÓ

El sistema d'avaluació és formador, formatiu i qualificador. En la seva dimensió formadora, es promouen espais d'autoavaluació i coavaluació que permeten a l'alumnat analitzar el seu procés, identificar fortaleces i aspectes de millora i regular les estratègies d'aprenentatge. En la dimensió formativa, el/la docent recull evidències contínues mitjançant rúbriques per avaluar registres de procés o carpetes de treball i l'observació, amb l'objectiu d'orientar les decisions didàctiques i ajustar les activitats a les necessitats detectades. Finalment, en la dimensió qualificadora, es determina el grau d'assoliment dels objectius establerts, es certifica el nivell de competència aconseguit i es genera una valoració final amb efectes acadèmics.

TIPUS D'ACTIVITAT	GESTIÓ D'AULA	EINA UTILITZADA	ACTIVITAT SDA	RECURSOS	EVIDÈNCIA D'APRENENTATGE	CRITERIS D'AVALUACIÓ	TEMPS
INICIALS	Gran grup	L'arbre dels estereotips	1) L'arbre dels estereotips: L'alumnat analitza com es construeixen els prejudicis i com aquests poden derivar en conductes discriminatòries les quals sovint estan normalitzades o invisibilitzades dins la societat. Mitjançant la metàfora visual d'un arbre, l'alumnat identifica i representa les arrels dels prejudicis (idees preconcebudes, estereotips, pors, creences), el tronc com a reflex de les actituds i comportaments discriminadors, i la copa amb propostes i accions per a una societat més justa i inclusiva.	Salvamento Marítimo ayudando a los ocupantes de una patera. La imagen (El Periódico, 2024) muestra a Salvamento Marítimo asistiendo a una patera. En Interceptan a 35 personas llegadas en dos pateras de madrugada a Formentera. https://www.elperiodico.com/es/sociedad/20241008/interceptan-35-personas-llegadas-pateras-109053148 Imatge de la Universitat de València – Vice-rectorat de Cultura (s.d.) titulada De la España que emigra a la España que acoge. Refugiados españoles cruzando la frontera franco-española, 1939 il-lustra aquest èxode. https://www.uv.es/cultura/c/docs/expespanyaemigra08cast.htm Cartolines, retoladors / bolígrafs, Ordinador portàtil o tauleta de l'alumne/a	Objecte d'avaluació Formativa		1h
	Petits grups				Arbre simbòlic	B1.2, B2.3, B4.3	
	Treball individual				Formadora		

<p>Gran grup</p> <p>Petits grups</p> <p>Treball individual</p>	<p>Mapa d'empatia i necessitats humanes</p>	<p>2) Descubrim perspectives:</p> <p>Aquesta activitat convida l'alumnat a posar-se en el lloc d'una altra persona per comprendre la seva realitat des d'una mirada empàtica, crítica i sistèmica. A través de diferents fases de treball, l'alumnat construeix una visió profunda sobre com es viuen les vulneracions de drets des del punt de vista d'altres persones amb l'objectiu d'articular emocions, pensament crític i compromís social per promoure una educació transformadora que connecta l'alumnat amb els drets humans i la justícia global.</p>	<p>Les adaptacions per a ús educatiu es basen en l'obra de Basanta (2023), Històries de Refugi. Històries de Refugi. Barcelona: Fundació ACSAR i Associació Catalunya-Liban, per a ús educatiu.</p> <p>Basat en l'exploració del concepte de les històries de migracions de Barton (2021), "La història de la humanitat està feta d'una successió de migracions".https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379210_cat</p> <p>Ordinador portàtil o tauleta de l'alumne/a, paper, bolígrafs (en cas de voler-ho fer a mà).</p>	<p>Formativa</p> <table border="1"> <tr> <td>Mapa d'empatia</td> <td>B1.1, B1.4, B2.1, B2.3</td> </tr> <tr> <td>Anàlisi dels mapes</td> <td>B2.1, B2.3, B3.2</td> </tr> <tr> <td>Anàlisi crítica de les necessitats</td> <td>B1.1, B1.4, B1.6, B2.1, B2.3, B4.2</td> </tr> </table> <p>Formadora</p> <table border="1"> <tr> <td>Graella</td> <td>B2.1, B2.3, B4.2,</td> </tr> <tr> <td>Autoavaluació</td> <td></td> </tr> </table>	Mapa d'empatia	B1.1, B1.4, B2.1, B2.3	Anàlisi dels mapes	B2.1, B2.3, B3.2	Anàlisi crítica de les necessitats	B1.1, B1.4, B1.6, B2.1, B2.3, B4.2	Graella	B2.1, B2.3, B4.2,	Autoavaluació		<p>2h</p>
Mapa d'empatia	B1.1, B1.4, B2.1, B2.3														
Anàlisi dels mapes	B2.1, B2.3, B3.2														
Anàlisi crítica de les necessitats	B1.1, B1.4, B1.6, B2.1, B2.3, B4.2														
Graella	B2.1, B2.3, B4.2,														
Autoavaluació															
<p>Gran grup</p> <p>Petits grups</p> <p>Treball individual</p>	<p>Chunking + Fitxa d'informació documentada</p>	<p>3) Ens informem:</p> <p>L'activitat facilita la comprensió de temes globals complexos mitjançant la seva fragmentació en blocs conceptuals o chunks. El procediment s'articula en quatre fases: descomposició en parts significatives (causes, conseqüències, actors, dilemes, respostes) i anàlisi de la fiabilitat i intencionalitat de les diverses fonts d'informació per entendre cada chunk i la identificació de connexions entre ells.</p>	<p>L'arribada massiva de migrants a les Balears s'ha convertit en un repte logístic recent (3cat.cat, 2024).</p> <p>600 migrants en tres dies: les Balears s'adapten a l'arribada de pasteres</p> <p>El Consell de Mallorca (2023), a través de la seva guia, ofereix pautes clares per a la intervenció amb infància migrada. Guia d'intervenció amb infància migrada (Institut Mallorquí d'Afers Socials, 2023, pp. 11-25</p> <p>Ordinador portàtil o tauleta de l'alumne/a</p> <p>Carpeta de treball (en línia o en físic).</p>	<p>Formativa: Carpeta de treball</p> <table border="1"> <tr> <td>Fragmentació en chunks</td> <td>B1.1</td> </tr> </table> <p>Qualificadora: Carpeta de treball</p> <table border="1"> <tr> <td>Taula d'anàlisi de Chunks</td> <td>B1.1, B1.3, B1.4, B1.6</td> </tr> <tr> <td>Mapa de relacions i respostes</td> <td>B1.4, B1.6</td> </tr> </table>	Fragmentació en chunks	B1.1	Taula d'anàlisi de Chunks	B1.1, B1.3, B1.4, B1.6	Mapa de relacions i respostes	B1.4, B1.6	<p>2h</p>				
Fragmentació en chunks	B1.1														
Taula d'anàlisi de Chunks	B1.1, B1.3, B1.4, B1.6														
Mapa de relacions i respostes	B1.4, B1.6														

ESTRUCTURACIÓ	<p>Grups petits</p>	<p>Chunking</p>	<p>4) Creem una Infografia:</p> <p>Aquesta activitat refresca les característiques d'una infografia per tal que els i les alumnes puguin crear una representació visual del conjunt d'idees recollides en l'activitat "Ens informem". A través d'aquest procés, l'alumnat desenvolupa habilitats d'anàlisi crítica, pensament sistèmic i estructuració del coneixement.</p>	<p>Informació per realitzar-la: "La infografia és un recurs pedagògic valuós" (VIVES, 2022). infografia</p> <p>Ordinador portàtil o tauleta de l'alumne/a</p> <p>Eines per crear-la: Infogram, Piktochart, Genial.ly, Canva, Easel.ly, Visme</p>	<p>Qualificadora</p> <table border="1"> <tr> <td data-bbox="1059 203 1238 656">Infografia</td> <td data-bbox="1238 203 1398 656">B1.1, B1.2, B1.4, B.6</td> </tr> </table>	Infografia	B1.1, B1.2, B1.4, B.6	<p>1h</p>						
Infografia	B1.1, B1.2, B1.4, B.6													
APLICACIÓ	<p>Gran grup</p> <p>Grups Petits</p> <p>Treball individual</p>	<p>Escala de Canvi</p>	<p>5) Fem propostes:</p> <p>És una activitat de reflexió i acció que convida l'alumnat a imaginar, dissenyar i avaluar accions educatives transformadores davant de problemes globals o locals a partir els passos de la Teoria del Canvi: la identificació de la causa, la representació del canvi que es vol impulsar, la detecció de barreres, la generació de propostes concretes significatives i avaluar-ne el potencial transformador.</p>	<p>Ordinador portàtil o tauleta de l'alumne/a</p> <p>Paper, bolígrafs (en cas de voler-ho fer a mà).</p>	<p>Formativa</p> <table border="1"> <tr> <td data-bbox="1059 734 1238 891">Redacció d'una Transformació aspirable</td> <td data-bbox="1238 734 1398 891">B1.1, B1.6, B3.2</td> </tr> <tr> <td data-bbox="1059 898 1238 992">Taula d'obstacles</td> <td data-bbox="1238 898 1398 992">B1.1, B1.4, B1.6, B3.2</td> </tr> <tr> <td data-bbox="1059 999 1238 1115">Taula "Canvi Obstacles Acció"</td> <td data-bbox="1238 999 1398 1115">B1.6, B3.2, B4.2, B4.3</td> </tr> <tr> <td data-bbox="1059 1122 1238 1238">Taula del Sistema del Semàfor</td> <td data-bbox="1238 1122 1398 1238">B1.6, B3.2, B4.2, B4.4</td> </tr> </table>	Redacció d'una Transformació aspirable	B1.1, B1.6, B3.2	Taula d'obstacles	B1.1, B1.4, B1.6, B3.2	Taula "Canvi Obstacles Acció"	B1.6, B3.2, B4.2, B4.3	Taula del Sistema del Semàfor	B1.6, B3.2, B4.2, B4.4	<p>2h</p>
Redacció d'una Transformació aspirable	B1.1, B1.6, B3.2													
Taula d'obstacles	B1.1, B1.4, B1.6, B3.2													
Taula "Canvi Obstacles Acció"	B1.6, B3.2, B4.2, B4.3													
Taula del Sistema del Semàfor	B1.6, B3.2, B4.2, B4.4													
<p>Gran grup</p> <p>Grups Petits</p> <p>Treball individual</p>	<p>Anàlisi del procés</p>	<p>6) Fem i analitzem:</p> <p>Aquesta activitat convida l'alumnat a fer visible el seu propi procés de treball mentre duu a terme l'acció escollida. Mitjançant un registre pas a pas, l'estudiantat documenta l'ordre de les accions, el temps dedicat a cada fase, les dificultats trobades i les solucions aplicades. Aquesta pràctica facilita la presa de consciència sobre els propis hàbits i estratègies, permetent detectar patrons repetits, errors recurrents i oportunitats de millora. També ofereix al/la docent una finestra valuosa cap al funcionament real dels processos cognitius i organitzatius de l'alumnat.</p>	<p>Ordinador portàtil o tauleta de l'alumne/a</p> <p>Paper, bolígrafs (en cas de voler-ho fer a mà).</p>	<p>Qualificadora</p> <table border="1"> <tr> <td data-bbox="1059 1328 1238 2051">Plantilla de registre</td> <td data-bbox="1238 1328 1398 2051">B1.1, B1.4, B3.2, B4.2, B4.3, B4.4,</td> </tr> </table>	Plantilla de registre	B1.1, B1.4, B3.2, B4.2, B4.3, B4.4,	<p>2h</p>							
Plantilla de registre	B1.1, B1.4, B3.2, B4.2, B4.3, B4.4,													
<p>DURADA PREVISTA DE LA SITUACIÓ D'APRENENTATGE:</p>						<p>10 sessions aprox.</p>								

Aquesta situació d'aprenentatge treballa de manera significativa els sis vectors clau establerts en el currículum:

Ciutadania democràtica i consciència global: és el vector central. L'alumnat analitza les causes i conseqüències de les migracions forçades des d'una perspectiva sistèmica i interconnectada, comprènent causes i conseqüències globals i locals, i elaborant propostes contextualitzades per a la justícia social i la cohesió comunitària.

Aprenentatges competencials: la seqüència d'activitats articula sabers conceptuals, procedimentals i actitudinals de manera transversal i funcional. Es treballa el pensament crític, creatiu, l'empatia, la comunicació multimodal i la proposta d'accions amb valor transformador.

Benestar emocional: es dona espai a l'expressió emocional, l'escolta activa i l'autoconeixement, especialment a través d'eines com el mapa d'empatia o l'activitat "La meua història a través dels drets", fomentant la seguretat afectiva i el reconeixement mutu.

Universalitat del currículum: s'integren estratègies inclusives i instruments variats (gràfics, activitats vivencials, reflexions personals, treball cooperatiu, infografies...) per adaptar-se a la diversitat d'estils d'aprenentatge i garantir la participació de tot l'alumnat.

Perspectiva de gènere: es visibilitzen les discriminacions interseccionals que afecten persones en situació de migració, tenint en compte l'impacte del gènere, l'origen, la condició econòmica o l'edat en l'accés als drets i la dignitat.

Qualitat de l'educació de les llengües: es promou la comunicació escrita i oral en català com a llengua vehicular, a través de textos, presentacions, esquemes i infografies, amb un ús respectuós de la llengua.

DIVERSITAT I INCLUSIÓ

Mesures i suports universals

Les mesures i suports adoptades en la SdA parteixen d'un enfocament educatiu preventiu i proactiu i s'adrecen a tot l'alumnat. Aquestes mesures i suports tenen com a finalitat assegurar un entorn d'aprenentatge inclusiu i de qualitat de manera que es pugui flexibilitzar el context d'aprenentatge d'acord amb les necessitats i maneres d'aprendre que hi ha a l'aula. Aquestes mesures ofereixen estratègies per minimitzar les barreres d'accés que poden dificultar la participació, ja sigui per factors personals, socials, culturals o contextuals. D'aquesta manera, es promouen condicions d'igualtat que faciliten que tot l'alumnat pugui implicar-se en les activitats i assolir els objectius plantejats. Alhora, contribueixen a garantir un aprenentatge significatiu, ja que connecten els continguts amb l'experiència, els interessos i les realitats de l'alumnat. Això no només enforteix la motivació i la implicació, sinó que també fomenta que cadascú desenvolupi al màxim les seves competències.

Jordània, 2024. Sol·licitants d'asil procedents de Síria reben classes d'italià com a part de la iniciativa Corredor de Treball per a Refugiats a Amman.

ACTIVITAT	MESURES I SUPORTS	MESURES I SUPORTS ADDICIONALS O INTENSIVUS
L'arbre dels estereotips	<p>Mesura de suport: Com a mesura de suport, es proporciona una plantilla de l'arbre simbòlic per minimitzar el temps de la seva representació i poder focalitzar l'atenció en la creació de la pluja d'idees de les arrels, tronc i copa de l'arbre. (Annex 1)</p> <p>Mesura d'ampliació: Com a extensió, cada equip revisa el seu arbre i el fa més robust amb evidències (dades i arguments fiables) i busca connexions. A partir d'una arrel (un prejudici clau), incorpora una dada verificable i la font en format breu i fa visible la relació amb una conducta del tronc i hi anota explícitament la connexió local - global que explica com aquest prejudici o estigma circula i impacta.</p> <p>Espai de consulta al professorat</p>	<p>MESURES I SUPORTS ADDICIONALS</p> <p>A determinar pel docent</p> <ul style="list-style-type: none"> • Les mesures d'acció tutorial específiques • El suport del/la mestra d'educació especial • El suport del professor/a d'orientació educativa • El suport escolar personalitzat (SEP) • Els programes intensius de millora (PIM), • El suport lingüístic i social • Les aules d'acollida
Descobrim perspectives	<p>Mesura de suport: Banc d'emocions i sentiments que els i les serveixi com a suport mentre treballen el mapa d'empatia. Aquest recurs actua com a guia perquè puguin posar nom a emocions complexes (por, esperança, frustració, alleujament, solitud, dignitat, etc.) i connectar-les amb la situació del personatge.</p> <p>Mesura d'ampliació: Cada alumne/a, de manera individual o per parelles, afegeix una segona mirada vinculada al cas a partir d'adaptacions de relats de treballadors/Es socials i redacta: un punt en comú entre perspectives, una diferència o tensió real, un possible malentès i un "pont de comprensió" concret (un gest o informació que l'eviti).</p> <p>Narració 1 adaptada de Domènech, Soldevila, & Allué (2017): Domènech, J., Soldevila, L., & Allué, C. (2017, 28 de febrer). "Els CRAE tal com són avui haurien de deixar d'existir". Social.cat.</p> <p>Narració 2 adaptada de (Social.cat, 2025): Social.cat. (2025, 20 de maig). El Govern espanyol planteja la regularització de les persones migrants que es troben a l'Estat. Social.cat.</p> <p>Narració 3 inspirada en els testimonis de les persones afectades després de l'erupció del volcà a La Palma (Niño & Velasco, 2021). : Las historias tras el drama en La Palma: "La lava la ha engullido mi casa, no hay palabras para definirlo". Huffington Post. (Niño, E., & Velasco, M., 21 de setembre, 2021).</p> <p>Espai de consulta al professorat</p>	<p>MESURES I SUPORTS INTENSIVUS</p> <p>A determinar pel/la docent</p> <ul style="list-style-type: none"> • Els suports intensius a l'escola inclusiva (SIEI), • Els suports intensius a l'audició i el llenguatge (SIAL), • El suport del personal d'atenció educativa, • Els programes d'aula integral de suport (AIS) • L'oferta educativa dels centres d'educació especial (CEE) i dels centres d'educació especial proveïdors de serveis i recursos (CEEPSIR). • L'atenció directa dels i les professionals de suport del Centre de Recursos Educatius per a Deficients Visuals (CREDV), i dels centres de recursos educatius per a deficients auditius (CREDA)
Ens informem	<p>Mesura de suport: Resum adaptat i simplificat del document Guia d'intervenció amb infància migrada (Consell de Mallorca, Direcció Insular d'Infància i Família, Departament de Drets Socials, s.d., pp. 11–25). Aquest resum recull les idees clau sobre les rutes migratòries fins a les Illes Balears i els motius que empenyen infants i joves a emigrar.</p> <p>Mesura d'ampliació: Es proposa que l'alumnat, en grups petits o individualment, busqui informació sobre notícies recents sobre una altra ruta migratòria cap a Espanya (com ara les rutes de Canàries, Andalusia, o Ceuta/Melilla) i en faci una comparativa amb el cas de Balears, destacant-ne una similitud i una diferència clau.</p> <p>Espai de consulta al professorat</p>	
Creem una Infografia	<p>Mesura de suport: Per facilitar la realització de la infografia sobre les migracions forçades, es posa a disposició de l'alumnat una plantilla prèviament dissenyada amb Canva (Annex 2). Aquesta plantilla els/les ajuda a organitzar la informació de manera visual i estructurada, ja que inclou espais diferenciats per a títol, causes, conseqüències, actors implicats, dades rellevants i missatge final.</p> <p>Mesura d'ampliació: Un cop feta la infografia en format digital (per exemple a Canva, Genially o Google Slides), l'alumnat genera un codi QR que enllaci directament amb la seva creació. Aquest codi es pot enganxar al mural de l'aula o imprimir-lo en targetes per repartir. Així, qualsevol company/a, docent o familiar pot escanejar-lo amb el mòbil i accedir-hi. Aquesta ampliació permet compartir i difondre el treball de manera interactiva, alhora que afavoreix l'ús de recursos digitals i la comunicació amb l'entorn. Per tal de fer-lo, poden utilitzar el Canva: https://www.canva.com/es_es/generar-codigo-qr/</p> <p>Espai de consulta al professorat</p>	
Fem propostes	<p>Mesura de suport: Banc d'accions educatives concretes que es poden fer a l'escola a partir de la temàtica de migracions forçades que siguin viables, transformadores i connectades amb la comunitat educativa i el seu entorn.</p> <p>Mesura d'ampliació: El/la docent demana a l'alumnat que faci una cerca breu de bones pràctiques reals (locals o globals) relacionades amb el tema treballat (campanyes educatives, projectes comunitaris o iniciatives socials que hagin tingut impacte en la justícia social i la cohesió comunitària).</p> <p>Espai de consulta al professorat</p>	
Com ho hem fet?	<p>Espai de consulta al professorat</p>	

Situació D'APRENTATGE

Activitats desplegadas

TOOLKIT D'AVALUACIÓ DE LA COMPETÈNCIA GLOBAL

Les activitats de la situació d'aprenentatge que es presenten a continuació s'han elaborat a partir de les eines del Toolkit d'Avaluació de la Competència Global adreçat al professorat de secundària. Si vols consultar aquest recurs, pots fer-ho clicant el botó següent:

VEURE TOOLKIT

PROCEDIMENT:

AS 1. Activació i contextualització crítica

Primerament, el/la docent demana a l'alumnat que formi grups de quatre persones. A continuació, s'exposa la temàtica a tractar a través dels recursos següents:

Recurs 1 Activitat 1:

Salvamento Marítimo ayudando a los ocupantes de una patera. / L-EMV

Salvamento Marítimo ayudando a los ocupantes de una patera. La imagen (El Periódico, 2024) muestra a Salvamento Marítimo asistiendo a una patera. En Interceptan a 35 personas llegadas en dos pateras de madrugada a Formentera.

<https://www.elperiodico.com/es/sociedad/20241008/interceptan-35-personas-llegadas-pateras-109053148>

Refugiados españoles cruzando la frontera franco-española, 1939. Fundación Largo Caballero.

Imatge de la Universitat de València – Vicerectorat de Cultura (s.d.) titulada De la España que emigra a la España que acoge. Refugiados españoles cruzando la frontera franco-española, 1939 il·lustra aquest èxode.

<https://www.uv.es/cultura/c/docs/expespanyaemigra-08cast.htm>

Per tal d'activar els coneixements previs, es guia una reflexió a partir de les preguntes guia:

- Què hi veieu en cadascuna de les fotografies? Quines persones hi apareixen i què estan fent?
- Quins objectes, espais o detalls us criden més l'atenció?
- Quines emocions creieu que poden estar sentint les persones que hi surten?
- Quins elements semblants trobeu entre les dues imatges (ex. moviment, desplaçament, vulnerabilitat)?
- Quines diferències hi detecteu (època, mitjans de transport, context social o polític)?
- Per què penseu que podem posar aquestes dues fotografies en diàleg?

A partir d'aquestes preguntes, es pretén **1)** Fer visible la continuïtat històrica de les migracions, mostrant que no són un fenomen nou ni exclusiu de l'actualitat, **2)** es relacionen experiències de diferents èpoques posant en diàleg la migració de l'Espanya franquista amb les migracions actuals a través del Mediterrani, **3)** es desperta l'empatia i la comprensió ja que aquesta tasca ajuda a l'alumnat a veure les persones que migren com a protagonistes d'històries vitals amb emocions, pors i esperances semblants malgrat venir de contextos diferents i **4)** es convida a la comparació crítica per reflexionar sobre què ha canviat (context històric, mitjans, polítiques) i què es manté (causes de desplaçament, dificultats, vulnerabilitats).

PAS 2. Reflexió en grups i creació de l'arbre

A continuació, s'explica que un prejudici és un judici de valor que fem sobre altres persones, basat en estereotips, que simplifica la realitat i no respecta la individualitat de cadascú. Si cal, es revisen les definicions de prejudici i estereotip per aclarir els conceptes (diccionari, exemples reals, etc.). Per posar-ho en pràctica, cada grup crea un arbre simbòlic

en un paper per identificar i transformar els possibles prejudicis i estereotips envers les migracions forçades a Espanya en una representació conceptual que permeti veure causes, efectes i alternatives seguint l'estructura següent:

- 1. Arrels (Causes):** mots, pors i prejudicis habituals dirigits cap a col·lectius considerats diferents.
- 2. Tronc (Efectes):** conductes discriminatòries que poden derivar-se d'aquests prejudicis.
- 3. Copa de l'arbre (Alternatives):** desitjos, propostes i accions per construir una societat més justa, solidària i respectuosa amb la diversitat.

PAS 3. Reflexió Individual

Un cop finalitzats els arbres, es penjen a les parets de l'aula i es fa una ronda de comentaris: cada alumne/a observa les creacions dels i les altres i, amb Post-it's afegeix idees i reflexions.

PAS 4. Coavaluació

L'alumnat valora l'arbre simbòlic d'un altre grup i el puntuen de l'1 al 5 segons el que creuen que el descriu millor:

Rúbrica de Coavaluació					
Afirmació	1	2	3	4	5
L'arbre dels estereotips està ben organitzat visualment, amb conceptes clars i connectors que ajuden a entendre millor la informació.	X				
El grup ha utilitzat un llenguatge inclusiu, clar i respectuós, evitant expressions discriminatòries.				X	
Les accions proposades són creatives, viables i responen a necessitats reals de la comunitat o de la societat.					X

PAS 4. Reflexió conjunta

Tot el grup classe reflexiona sobre:

- Quins prejudicis hem detectat que estaven més arrelats en la nostra cultura o en nosaltres mateixos/es?
- Hi ha discriminacions normalitzades? Com les podem qüestionar?
- Tenim algun privilegi que ens impedeix veure determinades desigualtats?
- Quines resistències poden aparèixer quan volem trencar estereotips?

MESURES UNIVERSALS:

Mesures de reforç

Com a mesura de reforç, es proporciona una plantilla de l'arbre simbòlic ([Annex 1](#)) per minimitzar-ne el temps de la seva representació i poder focalitzar-se en la creació de la pluja d'idees de les arrels, tronc i copa de l'arbre.

ANAR A L'ANNEX 1

Mesures d'ampliació

Com a extensió, cada equip revisa el seu arbre i el fa més robust amb evidències i connexions. A partir d'una arrel (un prejudici clau), incorpora una dada verificable i la font en format breu, fa visible la relació amb una conducta del tronc i hi anota explícitament la connexió local - global que explica com aquest prejudici o estigma circula i impacta.

Espai de consulta al professorat

El/la docent pot abordar les consultes de l'alumnat durant la sessió però també poden demanar una tutoria.

PROCEDIMENT:

PAS 1: Introducció i contextualització del cas

Es presenta a l'alumnat un recurs (1 recurs per cada 7 alumnes) relacionat amb les migracions forçades i es planteja una pregunta per estimular la reflexió:

- “Com pot canviar la nostra manera de pensar quan mirem el món des dels ulls d'una altra persona?”

RECURS 1:

Història de Nioukou Sigaby (adaptada per a l'aula)

Nioukou Sigaby va néixer a Mali, en una família molt nombrosa i amb pocs recursos. La seva mare treballava venent fruita al carrer i el seu pare feia feines de jardiner. Des de petit, Nioukou compaginava l'escola amb les feines per ajudar a casa. Veia com la pobresa i la falta d'oportunitats eren una amenaça constant per al seu futur i el de la seva família.

Als 14 anys, va decidir marxar per intentar arribar a Europa i poder enviar diners a la seva família. El viatge va ser llarg i molt dur: va passar per Burkina Faso, Níger, Algèria, Líbia i el Marroc abans d'aconseguir travessar el mar i arribar a Espanya. Durant aquest trajecte, va veure deserts immensos, ciutats plenes de desigualtats i camps on els migrants treballaven sense drets ni protecció.

Va sentir molta por i desesperació quan va quedar atrapat a Líbia, on va patir explotació laboral i violència. Diverses vegades va intentar pujar a una pastera, però fracassava i havia de tornar enrere. Finalment, va aconseguir arribar a Almeria en una embarcació precària i va ser rescatat per Salvament Marítim.

Ja a Catalunya, va ser acollit per una entitat que li va oferir allotjament i suport. Va començar a escoltar missatges nous d'esperança i d'acompanyament, però també discursos socials que sovint criminalitzaven les persones migrants. Tot i això, va mantenir una actitud de perseverança i esforç. Es va formar en hostaleria i, amb el temps, va aconseguir un contracte de treball com a ajudant de cuina.

Avui, Nioukou valora molt l'oportunitat de viure amb seguretat i dignitat. Les seves necessitats més urgents quan va arribar eren menjar, refugi i documents. Ara el seu gran somni és ajudar la seva família i contribuir a una societat més justa. Recorda, però, que molts joves no són conscients dels perills del viatge i defensa la necessitat de vies segures i legals per migrar.

Adaptat de Basanta (2023). [Històries de Refugi. Barcelona: Fundació ACSAR i Associació Catalunya-Liban, per a ús educatiu.](#)

RECURS 2:

Història del Perú i els migrants climàtics (adaptada per a l'aula)

El Perú és un dels països del món més exposats als efectes del canvi climàtic. Amb gairebé 3.000 quilòmetres de costa, grans glaceres a la serra i una extensa selva amazònica, la seva població viu cada dia en contacte amb riscos naturals que condicionen la vida quotidiana.

Un terme molt conegut pels peruans és “Huayco”, que fa referència a les pujades sobtades dels rius provocades per les fortes pluges d'El Niño. Cada estiu, aquest fenomen meteorològic amenaça comunitats senceres. Ja al segle XVIII, la ciutat de Zaña va haver de ser abandonada per una inundació d'aquest tipus, un dels primers èxodes climàtics registrats al país.

El fenomen El Niño – Oscil·lació del Sud (ENSO) és el factor de variabilitat climàtica més important. Quan les aigües del Pacífic s'escalfen, arriben pluges torrencials, inundacions i desprendiments de terra. El 2017, un episodi especialment intens va obligar prop de 300.000 persones a deixar les seves cases i va provocar grans destrosses a la regió de Piura.

Però els riscos no només afecten la costa. A la serra andina, l'escalfament global accelera el retrocés de les glaceres, una de les principals fonts d'aigua del país. Això genera escassetat hídrica i obliga moltes famílies camperoles a migrar. A la selva amazònica, en canvi, es multipliquen tant les inundacions com les sequeres extremes, que malmeten l'agricultura i la vida a les comunitats indígenes.

La migració climàtica al Perú té, sobretot, un caràcter intern. Els més joves, les persones amb menys ingressos i, en alguns casos, els homes són els que es desplacen amb més freqüència. Molts pescadors es mouen al llarg de la costa segons la disponibilitat del peix, mentre que agricultors del nord, com els de Piura, emigren temporalment en èpoques de sequera per poder sobreviure.

Tot plegat fa que, avui, un terç de la població peruana visqui en zones de risc i més de nou milions de persones estiguin exposades a pluges intenses, inundacions i esllavissades. En un país on la pobresa afecta més del 20% de la població, els desastres naturals agreugen encara més les desigualtats i forcen cada vegada més famílies a abandonar les seves terres.

Adaptat de Barton (2021). https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379210_cat

RECURS 3:**Història d'Aminata (Mali) (adaptada per a l'aula)**

Aminata va néixer a Mali, un país amb una gran riquesa cultural i històrica, però també marcat per la pobresa, la inestabilitat política i els conflictes armats. La seva infantesa estava envoltada de tradicions familiars, del suport de la comunitat i del desig de créixer en pau, però la realitat va anar canviant a mesura que la violència va començar a instal·lar-se cada vegada més a prop del seu poble.

Quan els grups armats es van fer forts a la seva regió, la vida quotidiana d'Aminata va quedar completament alterada. Les famílies vivien amb por, les escoles es tancaven i moltes noies eren obligades a casar-se de manera precoç o a deixar els estudis. Aminata va veure com la seva pròpia llibertat es reduïa: ja no podia sortir sola al carrer, tenia por de ser perseguida i la seva veu era ignorada dins d'un sistema patriarcal i violent.

La seva família va haver de prendre una decisió dràstica: marxar del país per salvar les filles i buscar un futur amb més oportunitats. El trajecte va ser llarg i ple de riscos. Van travessar deserts, fronteres i territoris controlats per milícies. Durant el camí, Aminata va veure la vulnerabilitat extrema de moltes dones i infants, exposats a la fam, a la set i a la violència sexual. Aquella experiència la va marcar profundament i la va fer comprendre la magnitud de les injustícies que pateixen tantes persones.

Quan finalment van arribar a Espanya, Aminata es va sentir alleujada per la seguretat, però també aclaparada pels reptes que s'obrien davant seu. Tot era desconegut: una llengua nova, una cultura diferent i uns tràmits legals que no entenien. Els primers mesos van ser difícils, amb moments de soledat i desorientació. Malgrat això, Aminata va començar a aprendre l'idioma i a fer amistats a l'escola, on també va descobrir que la seva experiència i la seva veu podien tenir un valor per ajudar a sensibilitzar altres persones.

Avui, Aminata estudia amb il·lusió i vol aprofitar cada oportunitat. El seu somni és formar-se per poder treballar i, alhora, donar suport a altres noies que han passat per situacions de vulnerabilitat. Sap que encara hi ha qui la jutja pel seu origen o el color de la seva pell, però està convençuda que la millor resposta és demostrar el seu potencial i contribuir positivament a la societat que l'ha acollit.

Adaptat de Basanta (2023). [Històries de Refugi. Barcelona: Fundació ACSAR i Associació Catalunya-Liban, per a ús educatiu.](#)

RECURS 4:**Història de Regina Zoe Magallón (Colima, Mèxic) (adaptada per a l'aula)**

Regina Zoe Magallón va néixer a Colima, Mèxic, en una família aparentment estable: els seus pares eren mestres i, durant la seva infantesa, no li va faltar res. Tot i això, va créixer en un ambient marcat per tensions familiars i per la incomprensió de la seva identitat. Des de petita sabia que se sentia diferent; el seu cos no reflectia el que ella sentia i pensava. Malgrat l'amor de la seva mare, el seu pare i part de la família la rebutjaven, un rebuig que va marcar profundament la seva adolescència.

Durant la joventut, va començar a experimentar amb la seva expressió de gènere: es tenyia els cabells, es maquillava i transformava la roba masculina en femenina, tot i que a casa s'havia de desmaquillar. Aquest contrast entre la llibertat incipient al carrer i el silenci forçat a casa li generava contradiccions internes, però també li va permetre obrir-se al món, fer amistats i viure les primeres experiències amoroses.

Amb els anys, Regina va entrar en contacte amb moviments trans i va descobrir la possibilitat legal de canviar la seva identitat. Tot i les dificultats econòmiques i l'oposició d'alguns familiars i sectors religiosos, el 2015 va aconseguir registrar-se oficialment amb el nom de Regina Zoe, un moment que va descriure com la culminació d'un somni llargament esperat. Aquest pas va marcar l'inici d'un compromís activista que la va portar a donar visibilitat a la seva història en mitjans de comunicació i a participar en moviments pels drets trans i LGTBIQ+.

El seu activisme, però, va tenir un cost altíssim. Regina es va convertir en objectiu d'amenaces i agressions. L'episodi més traumàtic va ser un atac brutal amb matxet, en què uns homes la van colpejar i li van provocar greus ferides al cap, la cara i les mans, deixant-la al límit de la mort. Malgrat la violència extrema, va sobreviure, però amb cicatrius físiques i emocionals que encara avui l'acompanyen.

Regina també es va implicar en la cerca de persones desaparegudes al seu Estat, fundant un col·lectiu solidari. La seva lluita va ser doble: personal, per la seva identitat i supervivència, i col·lectiva, per la memòria i la justícia de tantes famílies afectades per la violència al país. Aquesta exposició pública va fer que, quan va decidir presentar-se com a candidata a l'alcaldia del seu municipi, les reaccions transfòbiques i les amenaces s'intensifiquessin fins a convertir-se en una situació insostenible.

Davant del risc constant i després de sobreviure a múltiples atacs, Regina va decidir fugir i sol·licitar asil a Espanya. L'arribada no va ser fàcil: va patir discriminació en centres d'acollida, inclosa transfòbia per part d'altres residents. Tot i això, finalment va aconseguir la protecció internacional i residència permanent. Ara viu a Catalunya, on treballa i continua el seu camí vital amb esperança, però sense oblidar les cicatrius del passat i la seva voluntat de seguir contribuint a la lluita pels drets i la dignitat de les persones trans i refugiades.

Adaptat de Basanta (2023). [Històries de Refugi. Barcelona: Fundació ACSAR i Associació Catalunya-Liban, per a ús educatiu.](#)

PAS 2: Omplir el mapa d'empatia

L'alumnat, individualment, reflexiona des de la mirada de les persones del cas adjudicat i omple plantilla (en paper o digital) per completar les diferents dimensions del mapa d'empatia:

Mapa d'empatia		
Àrea	Què observar / preguntar	Resposta
Què veu?	Quin entorn té al seu voltant? Quins espais, persones i imatges formen part del seu dia a dia? Què veu en els mitjans? Quines oportunitats o amenaces observa?	
Què sent i pensa?	Quines són les seves principals preocupacions, somnis, pors o dilemes? Què el/la motiva o el/la bloqueja? Què valora realment?	
Què escolta?	Quins missatges rep de la seva família, la societat, els mitjans, autoritats o amics? Hi ha algun tipus de discurs que pot afectar emocionalment a la persona?	
Què diu i fa?	Com es comporta amb els altres? Quina actitud mostra en públic? Què diu envers la seva situació?	
PAIN (Dificultats)	Quins obstacles troba en el seu dia a dia? Què li genera frustració o angoixa? Pateix algun tipus de discriminació?	
GAIN (Necessitats / aspiracions)	Quines són les seves necessitats més urgents? Què espera aconseguir? Com mesura l'èxit o la millora?	

PAS 3: Presentació dels mapes d'empatia

L'alumnat presenta breument el seu personatge a la resta d'alumnes i en destaca què veu, sent, pateix i necessita. A mesura que es comparteixen les mirades, es construeix col·lectivament un registre amb:

Punts en comú	Punts divergents
Experiències, emocions o necessitats que apareixen de forma recurrent.	Diferències entre casos

PAS 4. Jerarquia de necessitats humanes

Es presenta breument la jerarquia de Maslow i s'explica que les persones necessiten cobrir diferents nivells per viure amb dignitat i desenvolupar-se plenament. L'alumnat revisa el mapa d'empatia i identifica, per cada nivell:

- Quines necessitats estan cobertes?
- Quines estan vulnerades o absents?

Els nivells de necessitats són:

- 1. Fisiològiques:** aliment, aigua, refugi, descans, salut bàsica.
- 2. Seguretat:** estabilitat, protecció física, accés a drets i serveis.
- 3. Pertinença:** vincles afectius, comunitat, identitat reconeguda.
- 4. Reconeixement:** autoestima, veu pròpia, oportunitats.
- 5. Autorealització:** aspiracions, desenvolupament personal, participació activa.

PAS 5. Debat i contrast:

Es comparteixen conclusions en petit grup o amb el grup classe:

- Quins nivells estan més vulnerats?
- Què impedeix cobrir-los?
- Quines accions col·lectives podrien donar resposta a aquestes necessitats?

PAS 6. Autoavaluació

Finalment, els/les alumnes, de manera individual, completen aquesta graella d'autoavaluació marcant amb una X el seu posicionament:

Rúbrica d'Autoavaluació				
Afirmació	Molt d'acord 4	Bastant d'acord 3	Poc d'acord 2	Gens d'acord 1
M'he posat al lloc del personatge amb respecte i profunditat.				
He entès millor quines necessitats humanes poden quedar vulnerades en contextos de desigualtat.				
El cas m'ha fet reflexionar sobre aspectes que no m'havia plantejat abans.				
He pogut connectar la situació treballada amb realitats properes o conegudes.				
Em sento més preparat/da per valorar realitats diverses.				
Aquesta activitat m'ajuda a pensar com actuar amb més responsabilitat davant les emocions dels/les altres.				
Puntuació final:	____ / 24 punts			

Mesures de reforç

La mesura de reforç consisteix a oferir a l'alumnat un banc d'emocions i sentiments que els serveixi com a suport mentre treballen el mapa d'empatia. Aquest recurs actua com a guia perquè puguin posar nom a emocions complexes (por, esperança, frustració, alleujament, solitud, dignitat, etc.) i connectar-les amb la situació del personatge.

Banc d'emocions i sentiments per al mapa d'empatia**Què veu? (entorn, context, oportunitats, amenaces)**

- **Emocions possibles:** sorpresa, curiositat, admiració, desconcert, por, incertesa, il·lusió, desconfiança.

Exemples:

- Veure espais desconeguts pot generar incertesa o estranyesa.
- Veure ajuda solidària pot transmetre esperança o tranquil·litat.
- Veure violència, fronteres o rebuig pot provocar por o desànim.

Què sent i pensa? (preocupacions, somnis, pors, valors)

- **Preocupacions:** ansietat, neguit, enyorança, tristesa.
- **Somnis:** esperança, il·lusió, confiança, determinació.
- **Pors:** angoixa, vulnerabilitat, desprotecció, desesperança.
- **Valors:** gratitud, dignitat, respecte, solidaritat.

Què escolta? (família, societat, mitjans, autoritats, amics)

- **Missatges positius:** suport, ànim, reconeixement → sentiments de seguretat, orgull o esperança.
- **Missatges negatius:** rumors, prejudicis, discriminació → sentiments de ràbia, vergonya, impotència, rebuig.

Què diu i fa? (comportaments, actituds públiques)

- **Assertives:** demanar ajuda, compartir experiències → confiança, empoderament.
- **Defensives:** silenci, distància, desconfiança → por, timidesa.
- **Col·laboratives:** cooperar, ajudar → solidaritat, optimisme.

PAIN (Dificultats): Sentiments negatius associats als obstacles: frustració, impotència, por, ràbia, cansament, desesperança, vergonya, soledat.

Exemples de situacions:

- **Obstacles burocràtics** → impotència.
- **Discriminació o prejudicis** → ràbia o tristesa.
- **Falta de recursos bàsics** → angoixa, desesperació.

GAIN (Necessitats i aspiracions): Emocions positives associades a la superació i als somnis: esperança, il·lusió, orgull, confiança, motivació, alleujament.

Exemples de necessitats:

- Necessitats bàsiques cobertes → seguretat, tranquil·litat.
- Sentir-se acceptat → reconeixement, pertinença.
- Tenir futur i oportunitats → optimisme, determinació.

Mesures d'ampliació

Cada alumne/a, de manera individual o per parelles, afegeix una segona mirada a partir d'adaptacions de relats i redacta: un punt en comú entre perspectives, una diferència o tensió real, un possible malentès i un "pont de comprensió" concret (un gest, acció o informació que l'eviti).

Recursos per a la segona mirada:

RECURS 5:

Història de Daniel Ortega, educador social als CRAE (adaptada per a l'aula)

En Daniel Ortega és educador social en un centre residencial d'acció educativa (CRAE) on conviuen més de quaranta menors. Explica que la situació és molt complicada i sovint conflictiva, però lluny d'espantar-lo, això l'ha motivat a dedicar-li la seva carrera i fins i tot la seva recerca acadèmica: des del 2011 treballa en una tesi doctoral sobre les respostes educatives i penals al fenomen de la violència entre pares i fills. És crític amb el sistema actual i no s'amaga: considera que els CRAE, tal com funcionen avui, haurien de deixar d'existir i defensa que cal reduir-ne les places i convertir-los en espais més petits i integrats, amb un màxim de deu infants.

El dia a dia al CRAE és intens i carregat de reptes. Per a ell, l'origen d'aquests reptes té diverses arrels. Molts infants han viscut situacions de violència dins la família. Recorda un dinar amb nou menors on quatre d'ells van reconèixer haver patit o presenciat violència domèstica. Altres, en canvi, reaccionen amb ràbia per la frustració de viure al CRAE, sobretot quan se separen germans i els petits són acollits per famílies, mentre que els més grans han de romandre al centre fins a la majoria d'edat. Ortega denuncia que el sistema dona més oportunitats als pares que als nens i que això genera molta frustració. El problema més greu, segons ell, és la massificació: en un mateix centre conviuen infants de tres anys amb adolescents de setze. Això fa impossible un acompanyament intensiu i personalitzat. Ell mateix és tutor de cinc infants i responsable de deu, i ha de vetllar per les seves necessitats sanitàries, emocionals, escolars i socials.

Ortega defensa que els nous centres haurien de ser cases petites, integrades dins els barris, sense estigmatització, i amb més beques i oportunitats per als infants. Critica que actualment els CRAE depenen massa de qui els gestiona —administració, fundacions religioses o cooperatives— i que això provoca diferències abismals en recursos i ràtios.

Malgrat les dificultats, Ortega es mostra optimista. Valora la coordinació amb les entitats socials, però lamenta la manca de prevenció i l'arribada tardana dels infants al sistema: quan entren al CRAE, les situacions ja estan molt cronificades. Reclama que s'inverteixi més en serveis socials, escoles, espais i famílies acollidores, perquè —diu— "quan els infants arriben al centre, sovint ja s'ha sobrepassat el límit". Tanmateix, en Daniel no defuig les dificultats: somriu mentre reclama un sistema més just, més humà i més proper per als infants vulnerables.

Adaptat de Domènech, Soldevila, & Allué (2017): "Els CRAE tal com són avui haurien de deixar d'existir". Social.cat. <https://www.social.cat/entrevista/6623/els-crae-tal-com-son-avui-haurien-de-deixar-dexistir>

RECURS 6:

Història de Vicky, activista de la plataforma Regularització Ja (adaptada per a l'aula)

Vicky, una activista de la plataforma Regularització Ja, ha expressat la seva preocupació davant l'entrada en vigor del nou Reglament d'Estrangeria. Tot i que el govern l'ha presentat com la reforma "més ambiciosa i integral" dels darrers tretze anys, Vicky considera que es tracta d'una "cortina de fum". Segons ella, mentre es parla d'una futura regularització de 470.000 persones migrants, l'actual reforma ja ha deixat en situació d'irregularitat unes 275.000 persones que es veuen obligades a deixar de treballar.

Des de la seva perspectiva, aquesta reforma no dona resposta a la realitat de molts col·lectius, com els sol·licitants d'asil que han abandonat la seva petició, les persones que viuen habitualment a l'Estat però que no consten al padró, o aquells migrants que no poden obtenir documentació en el seu país d'origen. Per aquest motiu, Columba i la seva plataforma insisteixen que cal una regularització immediata, sense exclusions i que tingui en compte les situacions de major vulnerabilitat.

Tot i que la nova normativa introdueix mesures per facilitar la integració laboral i social —com la reducció de tràmits, l'unificació de permisos familiars o la flexibilització per a estudiants estrangers—, Vicky alerta que les oficines d'estrangeria estan completament col·lapsades. Actualment, funcionen amb plantilles antigues, amb un 30% de les places de personal sense cobrir, fet que impedeix garantir l'atenció adequada a les persones migrants. Els sindicats ja han advertit que, sense reforços urgents, el sistema pot col·lapsar greument, afectant l'accés a drets fonamentals com la salut, l'educació i l'ocupació.

En definitiva, el govern ha de reconèixer els errors de la reforma i actuar pensant en els drets humans i en la inclusió real de totes les persones migrants, més enllà de les mesures burocràtiques o simbòliques

Adaptat de: [Social.cat. \(2025, 20 de maig\). El Govern espanyol planteja la regularització de les persones migrants que es troben a l'Estat. Social.cat.](https://www.social.cat/2025/05/20/maig)

RECURS 7:**Història de Juan, 15 anys, La Palma (creada per a l'aula)**

Quan el volcà va començar a escopir lava, en Juan tenia només quinze anys. Aquell diumenge de setembre estava jugant a la consola al menjador quan el seu pare va rebre un missatge al mòbil: "Hem de marxar. Ara.". En pocs minuts, els carrers es van omplir de cotxes i sirenes. El fum negre s'aixecava darrere la muntanya i feia olor de sofre.

La casa va desaparèixer sota la lava aquella mateixa nit. L'endemà, quan van veure les imatges a la televisió, ell va plorar en silenci. Sentia que li havien arrencat una part d'ell mateix. "On tornarem ara?", pensava. No hi havia resposta. Durant setmanes, la família va viure en un pavelló esportiu, dormint en matalassos a terra, compartint dutxes i menjadors amb altres veïns. En Juan se sentia perdut: no tenia un espai propi, li costava concentrar-se a l'escola, ja que només podia pensar que no tenia una taula per escriure.

El procés de buscar casa va ser llarg i desesperant. A La Palma, de sobte, no hi havia habitatges disponibles: tot estava ocupat per altres famílies evacuades o els lloguers havien pujat de preu. Finalment, una família amiga va cedir un pis petit. En Juan va haver de compartir habitació amb els seus dos germans petits, i encara que es queixava de falta d'espai, sabia que eren afortunats.

La part més dura va ser acceptar que no tornarien mai a la seva antiga llar. Els pares li deien que començarien de zero, però ell sentia ràbia i tristesa. El camp de futbol on entrenava estava cobert de cendra i molts amics s'havien traslladat a altres pobles o illes.

Ara, gairebé dos anys després, encara viu de lloguer amb la seva família, esperant les ajudes per construir una nova casa. Tot i la incertesa, en Juan ha après que tenir una llar no sempre és un lloc, sinó la gent amb qui comparteixes el camí. Quan algú li pregunta què recorda d'aquells dies, diu amb veu baixa:

—“El pitjor no va ser perdre la casa, sinó perdre la sensació que tot estava segur. Ara sé que res és per sempre, però també que podem començar de nou.”

Inspirat en els testimonis dels afectats després de l'erupció del volcà a La Palma (Niño & Velasco, 2021): Las historias tras el drama en La Palma: ["La lava la ha engullido mi casa, no hay palabras para definirlo". Huffington Post. \(Niño, E., & Velasco, M., 21 de setembre, 2021\).](#)

Espai de consulta al professorat

El/la docent pot abordar les consultes dels i les alumnes durant la sessió però també poden demanar una tutoria.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Presentació tema global complex

El docent presenta un recurs (narració, fotografia, article, notícia, etc.) que sigui significatiu per l'alumnat i que connecti amb el context actual:

Recurs 1: Migrants a les illes Balears

L'arribada massiva de migrants a les Balears s'ha convertit en un repte logístic recent (3cat.cat, 2024).

[600 migrants en tres dies: les Balears s'adapten a l'arribada de pasteres](#)

De manera conjunta, es reflexiona per tal de recollir els coneixements previs de l'alumnat a partir de les preguntes següents:

- Per què és important analitzar aquest tema?
- Quines persones o col·lectius hi estan implicats?
- Què creus que el fa "complex"?

Posteriorment, s'acompanya el recurs 1 amb un segon recurs que doni més informació del tema global complex per poder començar a contextualitzar-lo:

Recurs 2: La Ruta Migratòria de la Mediterrània Occidental

La Ruta de la Mediterrània Occidental és una via migratòria cap a Europa que condueix principalment a Espanya continental, les Illes Balears i les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla. Segons el Consell de la Unió Europea, aquesta ruta inclou tant les arribades irregulars per mar a la península com les entrades per terra a Ceuta i Melilla, i va ser la ruta més utilitzada cap a Europa durant el 2018. D'acord amb l'Organització Internacional per a les Migracions (IOM), aquell any es va assolir un màxim recent de 62.991 arribades a Espanya. A partir de 2019, les arribades van disminuir de manera sostinguda per una combinació de factors, entre els quals destaquen l'augment dels controls fronterers al Marroc, la cooperació reforçada entre el Marroc, Espanya i la Unió Europea, i els efectes de la pandèmia de la COVID-19 (Council of the European Union, n.d.; International Organization for Migration [IOM], 2025).

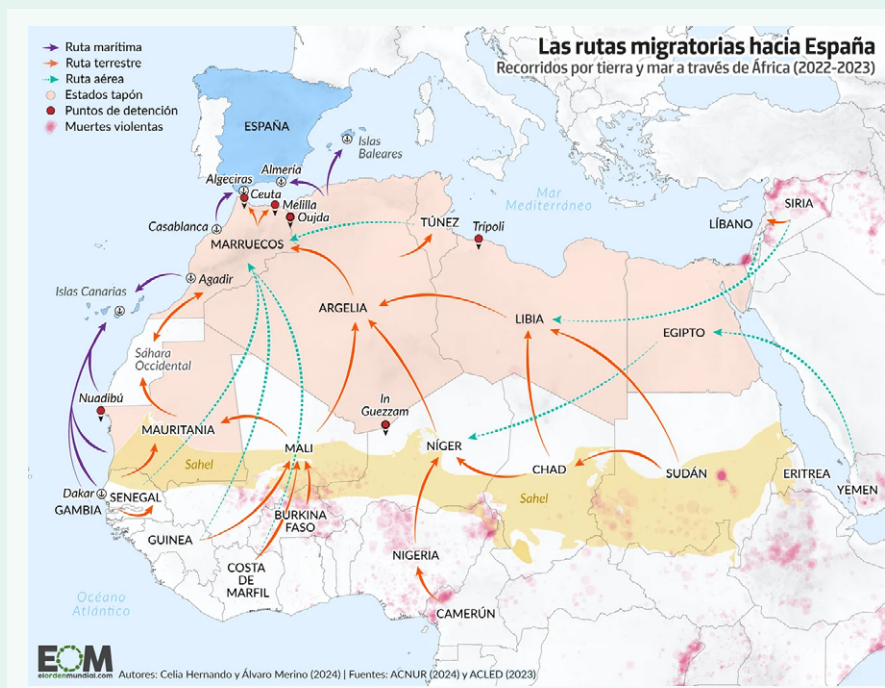

Figura 1. Rutes migratòries cap a Espanya, 2022–2023.

Font: Hernando i Merino (2024), El Orden Mundial, a partir de dades d'ACNUR (2024) i ACLED (2023). CC BY-NC-ND. Reproduïda sense modificacions.

Des d'un punt de vista geogràfic, aquesta ruta connecta el nord-oest d'Àfrica amb el sud i l'est d'Espanya. Les persones migrants i refugiades hi arriben per diferents vies: per terra, intentant entrar a Ceuta i Melilla, o bé per mar, travessant el mar d'Alborán o l'estret de Gibraltar fins a la península Ibèrica o les Balears. Tot i que històricament el Marroc havia estat un espai clau de trànsit i sortida, el 2025 es va produir un desplaçament clar cap a Algèria com a principal punt de partida. Segons Frontex, durant els deu primers mesos de 2025 més del 75% de les persones detectades en aquesta ruta havien sortit d'Algèria, i les nacionalitats més freqüents van ser l'algeriana i la marroquina. En la mateixa línia, el Mixed Migration Centre assenyala que Algèria va concentrar aproximadament el 75% de les sortides aquell any, molt per sobre del pes registrat el 2024 (Frontex, 2025; Mixed Migration Centre, 2026).

Pel que fa al volum d'arribades, UNHCR va registrar 18.987 arribades a la Ruta de la Mediterrània Occidental entre l'1 de gener i el 31 de desembre de 2025, és a dir, un 11% més que l'any anterior. Aquest recompte inclou les arribades a Espanya continental, les Illes Balears, Ceuta i Melilla. Aquest augment contrasta amb la disminució observada a la ruta atlàntica cap a les Canàries, fet que va tornar a donar protagonisme a la ruta occidental mediterrània dins del conjunt d'arribades a Espanya (UNHCR, 2026).

A més, les Illes Balears van continuar guanyant pes dins d'aquesta ruta. Segons el Mixed Migration Centre, el 2025 hi van arribar 7.321 persones migrants i refugiades, un 22% més que el 2024 (Mixed Migration Centre, 2026).

Pel que fa al perfil de les persones que utilitzen aquesta ruta, les dades d'UNHCR mostren que, el 2025, els principals països d'origen van ser Algèria (10.375; 54%), Marroc (3.551; 18%), Somàlia (1.593; 8%), Mali (1.133; 6%), Guinea (919; 5%) i Sudan (514; 3%). En percentatges menors, també hi apareixen Burkina Faso, Costa d'Ivori, Nigèria i Camerun. Aquestes dades mostren que, tot i que la ruta continua estant molt vinculada a persones algerianes i marroquines, també hi participen persones procedents de l'Àfrica occidental, del Sahel i de la Banya d'Àfrica (UNHCR, 2026; Mixed Migration Centre, 2026).

Els factors que impulsen la mobilitat en aquesta ruta són diversos. La literatura recent destaca una combinació de motius econòmics, inseguretat, violència, fragilitat política i manca d'oportunitats o serveis, amb diferències segons la nacionalitat i el context de sortida. El Mixed Migration Centre assenyala que, en molts casos, les causes principals del desplaçament són la violència, la inseguretat i el conflicte, sovint combinats amb factors econòmics i amb la manca de perspectives de futur. En alguns grups, especialment entre persones procedents del Marroc o de Gàmbia, els motius econòmics tenen un pes especialment rellevant. Igualment, UNHCR ha documentat que una part important de les noves arribades a Espanya afirma haver abandonat el seu país per violència i inseguretat, sobretot en casos de contextos de conflicte o de gran fragilitat (Mixed Migration Centre, 2025; UNHCR, 2024).

Finalment, aquesta és una ruta marcada per riscos elevats. A les dificultats del trajecte s'hi afegeixen les condicions meteorològiques adverses, la precarietat de les embarcacions i el risc d'intercepció. Tot plegat fa que continuï registrant-se un nombre important de morts i desaparicions. Segons el Mixed Migration Centre, a partir de dades del Missing Migrants Project de l'IOM, el 2025 es van registrar 240 morts o desaparicions a la Ruta de la Mediterrània Occidental, tot i que la xifra real podria ser més alta a causa de les dificultats de monitoratge i de l'infrarregistre (Mixed Migration Centre, 2026).

Refs: Referències:

Council of the European Union. (n.d.). Migration flows on the Western routes.

Frontex. (2025, November 12). EU external borders: Irregular crossings fall 22% in the first 10 months of 2025.

International Organization for Migration. (2025, April 5). Global overview of migration routes: January–April 2025.

Mixed Migration Centre. (2026, February 5). Quarterly Mixed Migration Update: North Africa. Quarter 4 – 2025.

United Nations High Commissioner for Refugees. (2026, February 9). Spain sea and land arrivals: Dec 2025.

Hernando, C., & Merino, Á. (2024). Las rutas migratorias hacia España: recorridos por tierra y mar a través de África (2022–2023). El Orden Mundial.

Most common nationalities of arrivals: Western Mediterranean (Jan - Dec 2025)

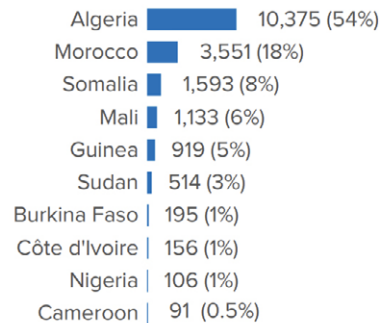

Figura 2. Nacionalitats més comunes de les arribades per la Ruta de la Mediterrània Occidental, gener-desembre de 2025.

Font: reproduït d'UNHCR (2026), Spain Sea and Land Arrivals: Dec 2025. Dades d'UNHCR; nacionalitats segons dades públiques de Frontex.

PAS 2. Fragmentar el tema en chunks

Els alumnes, en grups petits, han d'identificar i dividir el tema en 6 blocs de significat / chunks clau que poden ser causes, conseqüències, actors implicats, respostes polítiques o dilemes per tal d'analitzar cada part per separat abans d'entendre el conjunt de la situació o fenomen.

Chunks clau:

- **Causes:** Quins factors contextuais (econòmics, polítics, mediambientals, repressions, etc.) impulsen aquestes arribades?
- **Actors implicats:** Qui intervé en la situació? (migrants, grups de rescat, administracions locals, mitjans, societat civil...)
- **Conseqüències:** Quines repercussions immediates hi han? (pressió sobre acollida, tensió social, etc.)
- **Respostes locals i polítiques:** Quines mesures s'estan adoptant per afrontar-ho?
- **Dilemes i tensions ètiques/polítiques:** Quins conflictes o controvèrsies sorgeixen? (per exemple, solidaritat vs fractura local, seguretat vs drets humans...)

Preguntes guia:

- Si haguessis d'explicar aquest tema a algú, com el dividiries?
- Quines parts o aspectes en formen part?
- Quins blocs tenen més informació disponible?
- Quins generen més dubtes?
- Aquest chunk és una causa, una conseqüència o una resposta?

PAS 3. Analitzar cada chunk

S'adjudica a cada membre un bloc de significat que haurà d'analitzar de manera individual a la **Carpeta de treball** a partir de la **Taula d'anàlisi de Chunks**. Per fer-ho, es poden emprar recursos diversos (textos, gràfics, notícies, dades, vídeos, etc.) que ajudin a comprendre què representa cada chunk, quines implicacions té i com es connecta amb el conjunt del tema global.

Abans de començar, però, el/la docent facilita el document Guia d'intervenció amb infància migrada del Consell de Mallorca (2023) ([Guia d'intervenció amb infància migrada \(Institut Mallorquí d'Afers Socials, 2023, pp. 11-25\)](#)) i encarrega a l'alumnat que extregui informació rellevant sobre el seu chunk i que la complementi amb dades o evidències procedents de com a mínim dues fonts addicionals.

Taula d'anàlisi de Chunks	
Descripció del chunk	Què representa aquest aspecte? Quina importància té dins del tema a tractar?
Dades i exemples rellevants (mínim 2 fonts alternatives)	Quines fonts, dades o evidències ajuden a entendre millor aquest chunk?
Actors implicats i relacions de poder	Quins col·lectius, grups o institucions estan relacionats amb aquest chunk? Hi ha desigualtats, privilegis o tensions de poder vinculats? Qui en surt beneficiat o perjudicat?
Tipologia del chunk	Aquest chunk és una causa, una conseqüència o una resposta en el conjunt del tema analitzat?
Tensions i dilemes	Hi ha dilemes, tensions o contradiccions associades a aquest aspecte?

PAS 4. Categorització de la informació

Per cada font consultada, els/les alumnes completen la taula de registre tenint en compte els següents punts:

TAULA DE REGISTRE D'INFORMACIÓ	
Categoria	Descripció
Nom del web	Nom del lloc o plataforma on s'ha trobat la informació.
URL	L'adreça web exacta de la pàgina consultada.
Autoria	Nom de la persona, institució o entitat responsable del contingut.
Darrera actualització	Data de publicació o darrera revisió de la font (si està disponible).
Informació seleccionada	Fragments, idees clau, dades o conclusions que s'han triat per a l'estudi.

PAS 5. Validació de la font

Un cop tenen les dades pertinents, els/les alumnes reflexionen sobre la fiabilitat i intencionalitat de la informació a partir de la graella de validació i comparteixen les seves troballes amb un company.

GRAELLA DE VALIDACIÓ				
Pregunta	Font A		Font B	
	SÍ	NO	SÍ	NO
L'autoria és clara i fiable?	SÍ	NO	SÍ	NO
La data d'actualització és recent?	SÍ	NO	SÍ	NO
Hi ha dades objectives o només opinions?	SÍ	NO	SÍ	NO
El llenguatge és neutral o tendencios?	SÍ	NO	SÍ	NO
S'hi detecta algun biaix ideològic?	SÍ	NO	SÍ	NO
Hi ha veus absents o punts de vista no representats?	SÍ	NO	SÍ	NO

PAS 6. Connectar els chunks entre si

Un cop analitzat cada chunk, els grups comparteixen les dades recollides de manera individual i es creen targetes per a cada element identificat. A continuació, es passa a establir connexions de manera grupal en un mapa de relacions i responen les preguntes següents en la seva Carpeta de Treball:

- Com es relacionen aquests blocs/chunks entre ells?
- Quin chunk és causa d'un altre?
- Quin n'és conseqüència?
- Hi ha connexions que no havies vist al principi? Hi ha alguna contradicció o tensió entre els blocs?
- Quina és la relació global - local?
- Quines conclusions podem extreure de la situació treballada?

MESURES UNIVERSALS:

Mesures de reforç

Mesura 1:

El/la docent facilita un resum adaptat i simplificat del document Guia d'intervenció amb infància migrada (Institut Mallorquí d'Afers Socials, 2023, pp. 11-25). Aquest resum recull les idees clau sobre les rutes migratòries fins a les Illes Balears, els motius que empenyen infants i joves a emigrar, i les principals dificultats que troben en el procés d'acollida:

Recurs adaptat de: Guia d'intervenció amb infància migrada Institut Mallorquí d'Afers Socials, 2023, pp. 19–25 - Adaptació d'ús educatiu.

Dades estadístiques

Per entendre la realitat de la infància i joventut migrada a Mallorca, és imprescindible mirar primer les dades. Les xifres no només mostren la magnitud del fenomen, sinó que ajuden a veure tendències, perfils i necessitats. En aquest apartat, la guia aporta estadístiques estatals i concretes de Mallorca, que permeten contextualitzar millor les arribades.

- Estadística estatal:** A escala estatal, Espanya és un dels principals punts d'entrada de menors i joves migrants que arriben sense referents familiars. Les dades mostren que el nombre de menors no acompanyats (MENA) ha anat creixent de manera constant els darrers anys, amb variacions segons factors polítics, econòmics i de seguretat en els països d'origen i en les rutes migratòries. La major part dels menors arriben per via marítima: pasteres que salpen des de les costes del nord d'Àfrica i arriben a les Illes Canàries, Andalusia, Múrcia, País Valencià i Illes Balears. També hi ha entrades per les fronteres terrestres de Ceuta i Melilla. Aquestes arribades responen a una realitat complexa: molts joves marxen buscant oportunitats laborals, fugint de la pobresa o de contextos de repressió i conflicte. A més a més, les estadístiques mostren que Espanya, per la seva situació geogràfica, és un territori clau dins del conjunt de la Mediterrània. A més, cal tenir en compte que molts d'aquests joves no tenen com a objectiu final Espanya, sinó que pretenen arribar a altres països europeus. Tot i així, el sistema de protecció de menors espanyol és qui ha d'assumir-ne l'acollida i la tutela.
- Estadística de Mallorca:** Si ens fixem en el cas de Mallorca, les dades revelen que l'illa s'ha convertit en un punt cada vegada més rellevant dins de la ruta migratòria. La seva situació geogràfica, relativament propera a la costa algeriana, la fa accessible per a embarcacions petites, tot i que el viatge és molt perillós.
- Arribades a Mallorca durant els darrers anys:** Les arribades de joves migrants a Mallorca han augmentat notablement en els últims anys. Es registren temporades amb pics molt elevats, ja que en pocs dies arriben desenes de pasteres, cosa que posa a prova la capacitat d'acollida. Aquestes arribades són irregulars i sovint massives, la qual cosa genera incertesa en la planificació dels recursos. En general, la tendència és de creixement, mostrant que les Illes Balears són avui una de les portes d'entrada més actives a Espanya.
- Procedència dels joves:** Pel que fa als països d'origen, la gran majoria provenen de l'Algèria, seguida del Marroc. També hi ha joves d'altres països de l'Àfrica subsahariana, encara que en percentatges més baixos. Aquesta distribució reflecteix tant la proximitat geogràfica de les costes nord-africanes com les condicions de desigualtat i conflicte que s'hi viuen.
- Gènere:** Les estadístiques mostren un predomini clar de nois, sobretot adolescents d'entre 15 i 17 anys. Tot i això, es detecta un augment progressiu de noies, que sovint viuen situacions de major vulnerabilitat, ja que poden ser víctimes de violències de gènere, explotació o tràfic. Aquest increment de la presència femenina obliga a pensar en recursos d'acollida adaptats a les seves necessitats específiques.
- Edat d'arribada:** La majoria de menors arriben amb una edat compresa entre 15 i 17 anys. Es tracta de joves que, tot i estar a punt de fer la majoria d'edat, tenen dret a protecció com a menors mentre no compleixin els 18. També hi ha casos d'adolescents més petits, fins i tot de 12 o 13 anys, però són menys freqüents. L'edat és un factor clau, ja que determina la tipologia d'acollida, el temps de protecció i les opcions d'integració escolar i laboral.
- Documentació:** Un altre element destacat és la manca de documentació identificativa. Molts joves arriben sense passaport ni cap document legal que acrediti la seva identitat o la seva edat. Això genera una doble dificultat: d'una banda, per part de l'administració, que ha de comprovar les dades i establir mesures de protecció; i de l'altra, per al mateix jove, que veu com la seva situació legal queda en suspens, sovint durant mesos. Aquest buit documental pot agreujar la seva vulnerabilitat i exposar-los a riscos addicionals.

La principal ruta migratòria fins a Mallorca

Quan parlem de migracions a Mallorca, no es tracta d'un procés improvisat o aïllat, sinó que s'insereix en una ruta migratòria concreta i consolidada. Aquesta ruta connecta principalment les costes del nord d'Algèria amb les Illes Balears, tot i que també hi intervenen altres països de la regió, com el Marroc i, de manera més esporàdica, l'Àfrica subsahariana.

L'elecció de Mallorca com a destinació d'arribada no és casual. La proximitat geogràfica entre Algèria i l'arxipèlag balear fa que el trajecte sigui relativament curt en comparació amb altres rutes mediterrànies, tot i que continua sent altament arriscat i perillós. Les embarcacions utilitzades, conegudes popularment com a pasteres, solen ser fràgils, petites i inadequades per a la travessia marítima, de manera que el perill de naufragi és constant.

A més, cal tenir en compte que aquests viatges no sempre són espontanis: en molts casos, darrere hi ha xarxes de tràfic de persones o intermediaris que organitzen la sortida a canvi de diners, aprofitant-se de la vulnerabilitat i de l'esperança dels joves i les seves famílies.

Per què emigren els joves?

Els motius que empenyen tants adolescents i joves a emprendre un viatge tan arriscat són múltiples i interconnectats. Les dades i els testimonis recollits al llarg dels darrers anys permeten identificar tres grans àrees d'origen: Algèria, Marroc i l'Àfrica subsahariana, cadascuna amb particularitats pròpies.

● Algèria

Algèria és, sens dubte, el país d'origen principal dels joves que arriben a Mallorca. La proximitat geogràfica amb l'arxipèlag fa que sigui el punt de sortida més habitual. Molts d'aquests joves viuen en barris perifèrics o zones rurals on les oportunitats laborals i educatives són molt escasses. La manca de feina i d'expectatives futures és una de les principals raons que els empeny a marxar. A més, en molts casos, aquests adolescents perceben que, encara que estudiïn o treballin, no tindran opcions reals d'independitzar-se ni de construir un futur digne al seu país.

Un altre factor important és la inestabilitat política i social. Algèria ha viscut períodes de protestes i repressió que afecten directament la joventut. Molts joves se senten sense veu i sense espai de participació. A això s'hi afegixen les desigualtats internes: zones urbanes amb més oportunitats en contrast amb àrees rurals o perifèriques pràcticament oblidades.

El desig d'"anar a Europa" s'alimenta també de la imatge idealitzada d'una vida millor que circula entre els grups d'iguals i a les xarxes socials. Encara que sovint la realitat no correspongui amb aquesta expectativa, la percepció d'Europa com a terra d'oportunitats continua sent un motor molt potent.

● Marroc

El Marroc és la segona gran procedència dels joves migrants. En aquest cas, els factors són similars als d'Algèria, però amb algunes particularitats. Molts adolescents marroquins emigren per raons econòmiques: la manca de feina i la precarietat laboral, especialment en zones rurals, converteixen el viatge en una sortida per ajudar la família. El pes de les expectatives familiars és molt fort: molts pares i mares veuen en el fill que marxa una esperança de millora col·lectiva, ja que, si aconsegueix treballar a Europa, podrà enviar diners a casa. A més, al Marroc hi ha també desequilibris territorials importants: mentre les grans ciutats ofereixen més oportunitats, moltes zones rurals viuen pràcticament sense serveis bàsics ni perspectives de futur.

Un altre factor és la pressió social i la construcció de la masculinitat: molts nois marroquins senten que han de demostrar coratge i capacitat per "triomfar" fora del país. En canvi, les noies que emigren ho fan sovint en situacions més complicades, fugint de violències familiars o de gènere, o bé amb el suport de xarxes que les posen en risc d'explotació.

● Àfrica subsahariana

Encara que en percentatge menor, també hi ha joves que provenen de països de l'Àfrica subsahariana. Aquests casos són especialment durs, ja que impliquen trajectes molt més llargs i perillosos. Molts d'aquests adolescents han hagut de creuar deserts i diversos països abans d'arribar al nord d'Àfrica. Això significa anys de viatge, en els quals han estat exposats a violències, explotació laboral i, en molts casos, a tràfic de persones. Quan arriben a Algèria o al Marroc, sovint es troben en situació de vulnerabilitat extrema, sense recursos ni xarxes de suport.

Les raons de la seva migració són múltiples: conflictes armats, persecucions polítiques, pobresa extrema, efectes del canvi climàtic (sequera, pèrdua de collites, manca d'aigua). Per a ells, arribar a Espanya, fins i tot en condicions molt precàries, representa una possibilitat de supervivència i de futur.

Conclusions:

La ruta migratòria fins a Mallorca és, per tant, el resultat de la combinació de proximitat geogràfica, desigualtats estructurals i manca d'oportunitats als països d'origen. Els joves que arriben ho fan en condicions de gran vulnerabilitat, però també amb una forta motivació i esperança de millorar la seva vida i la de les seves famílies. Entendre aquesta ruta implica no només mirar les dades i els percentatges, sinó també escoltar les històries personals que hi ha darrere de cada viatge. Això ens ajuda a veure que no es tracta només de números, sinó de vides humanes, plenes de somnis, dificultats i coratge.

Mesures d'ampliació

Com a mesura d'ampliació, es proposa que l'alumnat, en grups petits o individualment, busqui informació sobre una altra ruta migratòria cap a Espanya (com ara les rutes de Canàries o Ceuta/Melilla) i en faci una comparativa amb el cas de Balears, destacant-ne una similitud i una diferència clau.

Espai de consulta al professorat

El/la docent pot abordar les consultes dels i les alumnes durant la sessió però també poden demanar una tutoria.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Elaborar una infografia

En aquesta activitat, els i les alumnes creen una infografia que reculli el coneixement construït en l'activitat Ens informem. Aquesta representació pot ajudar a comunicar el que s'ha après i a identificar possibles accions futures.

Repàs de què és una infografia:

La infografia és un text multimodal expositiu que integra paraula + imatge + dades per explicar ràpid i clar un tema complex a un públic concret.

Preguntes guia:

- Com pots representar aquestes connexions de manera clara?
- Què voldries que entengués qui la vegi?
- Com pots representar l'equilibri o el conflicte entre els chunks?
- Quin títol posaries a la teva infografia?

Parts i convencions: Recurs: [infografia](#)

- Títol informatiu (breu i precís) i, opcionalment, subtítol o pregunta guia.
- Blocs de contingut amb capçaleres breus i frases curtes.
- Missatge final.
- Gràfics (barres, línies, mapes, icones) amb títol, unitats i font.
- Jerarquia visual (tipografia, mida, color), cohesió (icones repetides, paleta consistent) i citació de fonts.
- Llenguatge inclusiu i registre adequat al públic del centre.

Eines per crear-la: [Infogram](#), [Piktochart](#), [Genial.ly](#), [Canva](#), [Easel.ly](#), [Visme](#)

MESURES UNIVERSALS:

Mesures de reforç

Per facilitar la realització de la infografia sobre les migracions forçades, es posa a disposició de l'alumnat una plantilla prèviament dissenyada amb Canva ([Annex 2](#)). Aquesta plantilla els ajuda a organitzar la informació de manera visual i estructurada, ja que inclou espais diferenciats per a títol, causes, conseqüències, actors implicats, dades rellevants i missatge final.

ANAR A L'ANNEX 2

Mesures d'ampliació

Un cop feta la infografia en format digital (per exemple a Canva, Genially o Google Slides), l'alumnat genera un codi QR que enllaci directament amb la seva creació. Aquest codi es pot enganxar al mural de l'aula o imprimir-lo en targetes per repartir. Així, qualsevol company, docent o familiar pot escanejar-lo amb el mòbil i accedir-hi. Aquesta ampliació permet compartir i difondre el treball de manera interactiva, alhora que afavoreix l'ús de recursos digitals i la comunicació amb l'entorn.

Per tal de fer-lo, poden utilitzar el Canva: https://www.canva.com/es_es/generar-codigo-qr/

Espai de consulta al professorat

El/la docent pot abordar les consultes dels i les alumnes durant la sessió però també poden demanar una tutoria.

PROCEDIMENT:

PAS 1. Escollir una causa global o local

Els i les alumnes fan una pluja d'idees a partir dels components claus exposats en la infografia de la situació analitzada i es guia l'alumnat per poder transformar les seves impressions en una formulació precisa per descriure fets o comportaments verificables.

"A [lloc/context], passa que [situació observable] i això afecta [diana] perquè [conseqüència principal]".

PAS 2. Visualitzem el canvi que voldríem veure

En petits grups, redacten 2-3 frases que expressin la transformació aspirable que els/les agradaria aconseguir en el format següent:

- **De...:** la situació actual treballada
- **A...:** la situació desitjada
- **Exemple:** "De la Situació treballada a _____."

Preguntes guia:

- Qui hauria de canviar què?
- En quines conductes, actituds o coneixements es faria visible el canvi?
- Quan sabrem que hi hem arribat?

PAS 3. Anàlitzem per què aquest canvi encara no es produeix

Els i les alumnes fan una pluja d'idees dels obstacles reals (socials, escolars, culturals, cognitius, etc.) que mantenen el problema o la situació i els categoritzen en:

- **Informatius/cognitius** (manca de coneixement, rumors, desinformació)
- **Culturals/actitudinals** (estereotips, hàbits arrelats, por al rebuig)
- **Estructurals/organitzatius** (manca de temps, normes inexistents, falta d'espais o recursos)

Cada grup selecciona els 2 o 3 obstacles que si desapareguessin o minvessin, afavoririen el canvi i han de justificar breument per què són prioritaris en la taula següent:

Taula d'obstacles		
Obstacles identificats	Tipus d'obstacle	Justificació de prioritat
Obstacle 1.		
Obstacle 2.		
Obstacle 3.		

PAS 4. Proposar accions educatives per transformar la realitat

A continuació, els i les alumnes dissenyen accions o intervencions concretes que connectin cada obstacle amb un canvi desitjat.

Taula "Canvi – Obstacles – Acció"		
Canvi desitjat	Obstacles identificats	Acció proposada
De desinformació a consciència sobre les migracions forçades		Pòdcast amb testimonis de persones refugiades
De desconexió emocional a empatia		Creació d'un mural visual amb històries locals

PAS 5. Avaluar l'impacte esperat de cada acció

En grups, els i les alumnes assignen colors del sistema de semàfor (vermell, taronja, verd) i justifiquen breument el perquè de la seva valoració.

Sistema de semàfor:

- **Vermell:** Pot provocar transformació o acció real
- **Taronja:** Aporta coneixement, fa pensar
- **Verd:** Connecta emocionalment, sensibilitza

Taula del Sistema del Semàfor:

Taula del Sistema del Semàfor		
Acció proposada	Sistema de semàfor	Justificació
Acció 1.	 Vermell Verd	
Acció 2.	 Taronja Verd	
Acció 3.	 Verd	

A partir d'aquesta valoració, els i les alumnes escullen l'acció que té més colors assignats del sistema de semàfor.

MESURES UNIVERSALS:**Mesures de reforç**

Banc d'accions educatives concretes que es poden fer a l'escola a partir de la temàtica de migracions forçades que siguin viables, transformadores i connectades amb la comunitat educativa i el seu entorn.

Banc d'idees d'accions educatives		
1. Accions de sensibilització i coneixement <ul style="list-style-type: none"> Exposició col·laborativa Cicle de testimonis Club de lectura intercultural Cinefòrum crític 	2. Accions de participació i expressió de l'alumnat <ul style="list-style-type: none"> Infografies en xarxa Representació teatral Campanyes contra els estereotips a les xarxes socials 	3. Accions de compromís i solidaritat <ul style="list-style-type: none"> Jornada intercultural de co-creació Col·laboració amb entitats Accions comunitàries

Mesures d'ampliació

El/la docent demana a l'alumnat que faci una cerca breu de bones pràctiques reals (locals o globals) relacionades amb el tema treballat (campanyes educatives, projectes comunitaris o iniciatives socials que hagin tingut impacte en la justícia social i la cohesió comunitària).

Espai de consulta al professorat

El/la docent pot abordar les consultes dels i les alumnes durant la sessió però també poden demanar una tutoria.

PROCEDIMENT:

AS 1. Informar l'alumnat des del principi

Abans d'assignar la tasca, el/la docent comunica a l'alumnat que, com a part de l'avaluació, haurà de portar un registre dels passos que segueix per realitzar-la, incloent:

- Ordre dels passos
- Temps aproximat dedicat a cada fase
- Dificultats trobades i com les ha abordat
- Propostes de canvi basades en l'experiència d'aprenentatge

PAS 2. Donar instruccions i exemples

El/la docent facilita un model o plantilla d'anàlisi de processos, on l'alumnat pot registrar la informació de forma estructurada (ex. en forma de taula, passos numerats o frases breus). S'especifica la longitud aproximada del text (ex. entre 5 i 10 frases) i es proporciona un exemple de com fer-ho correctament.

Plantilla de registre**Nom de la tasca:****Data:**

- Quin ha estat el primer pas que has fet per començar aquesta acció educativa?
- Quins altres passos has seguit fins a completar l'acció? Com has connectat la informació local amb la global i amb els actors implicats?
- Quant de temps aproximat has dedicat a cada fase de l'acció? Com l'has distribuït?
- Quines dificultats has trobat durant el desenvolupament de l'acció? Han afectat el resultat final?
- Què has fet per superar els obstacles? Com has valorat les teves decisions i quins impactes han tingut a curt i llarg termini?
- Com ha estat treballar amb altres persones? Com heu integrat perspectives diverses i com heu utilitzat un llenguatge inclusiu i respectuós?
- Què hauries millorat en el teu mètode de treball si haguessis de repetir l'acció educativa? Quines propostes has fet per millorar la participació i l'impacte de l'activitat?
- Com aquesta acció educativa t'ha ajudat a comprendre millor la relació entre situacions locals i globals? De quina manera t'ha preparat per contribuir a un canvi positiu i just en el teu entorn o al món? (Resposta d'entre 120 i 150 paraules)

L'alumnat lliura l'anàlisi de processos un cop finalitza la tasca.

MESURES UNIVERSALS:**Espai de consulta al professorat**

El/la docent pot abordar les consultes dels i les alumnes durant la sessió però també poden demanar una tutoria.

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT: Activitat 2. Descubrim perspectives
AVALUACIÓ
RÚBRICA D'AVAUACIÓ FORMATIVA DEL MAPA D'EMPATIA

CRITERI D'AVAUACIÓ	INDICADOR D'ALERTA	INICIAL	EN DESENVOLUPAMENT	CONSOLIDAT	TRANSFORMADOR
B1.1. Recollir, seleccionar i sintetitzar informació rellevant sobre les persones migrants a Espanya de manera crítica, ètica i estructurada.	Recull fragments i dades de manera indiscriminada dels relats adaptats de persones migrants sense reconèixer conceptes clau. Reprodueix citacions literals sense cap reformulació pròpia ni organització interna i no vincula la informació al context sociohistòric.	Localitza alguns arguments centrals dels relats adaptats de persones migrants però manté informació supèrflua. Parafraseja de manera escassa, i la cohesió entre idees és feble, sense una linealitat clara ni cap referència ètica.	Classifica i condensa elements rellevants (conceptes clau, estadístiques fonamentals) dels relats adaptats de persones migrants segons primers criteris de jerarquia. Parafraseja amb llenguatge propi, organitza la síntesi en blocs temàtics amb transicions bàsiques.	Selecciona arguments centrals i dades significatives dels relats adaptats de persones migrants seguint els criteris explícits de l'activitat. Redacta una síntesi amb paraules pròpies estructurada en subapartats temàtics amb transicions clares i fil conductor, i contextualitza el contingut amb una visió ètica i contextualitzada.	Integra amb precisió conceptes clau, dades rellevants i arguments centrals dels relats adaptats de persones migrants de manera coherent. Fa reformulacions originals, vertebrada la síntesi amb un fil conductor sòlid i enllaça cada element amb la dimensió ètica i el seu context.
B1.4. Relacionar situacions, actors i fenòmens dels moviments migratoris actuals amb processos globals per identificar les causes, conseqüències i vincles d'interdependència.	Describeix la situació dels relats adaptats de persones migrants de manera aïllada, sense establir cap connexió entre elles. Presenta una visió fragmentada on actors, fets o fenòmens es mostren com elements separats, sense considerar les seves causes, conseqüències o interdependències.	Reconeix relacions bàsiques en els relats adaptats de persones migrants però de forma superficial o genèrica, sense aprofundir en les causes o conseqüències subjacents. No identifica vincles clars d'interdependència.	Relaciona situacions, actors i fenòmens sobre la situació explicada en els relats adaptats de persones migrants identificant-ne causes i conseqüències de manera clara. Comença a visibilitzar les interdependències econòmiques, socials, ambientals o polítiques, mostrant una comprensió més estructurada del context.	Analitza amb profunditat les relacions entre actors locals i fenòmens globals, explicant causes, conseqüències i interdependències múltiples (econòmiques, socials, culturals, ambientals) sobre la situació explicada en els relats adaptats de persones migrants. Integra diversos factors i perspectives en l'anàlisi, aportant una mirada sistèmica.	Ofereix una anàlisi crítica i sistèmica de les relacions d'interdependència en la situació explicada en els relats adaptats de persones migrants i en destaca desigualtats, impactes asimètrics i responsabilitats compartides. Visibilitza les estructures de poder i els fluxos de recursos i idees que configuren aquestes interdependències, aportant una mirada ètica i transformadora.
B3.2. Identificar i utilitzar un llenguatge inclusiu de manera clara i respectuosa evitant expressions discriminatòries o estigmatitzadores envers els moviments migratoris actuals.	Utilitza un llenguatge amb expressions que poden resultar discriminatòries, estigmatitzadores o ofensives per referir-se a la situació explicada en els relats adaptats de persones migrants, ja sigui de manera conscient o inconscient. No mostra consciència de les implicacions socials i emocionals del llenguatge utilitzat, contribuint a mantenir estereotips o narratius excludents.	Evita expressions o termes obertament discriminatòris, però utilitza el llenguatge per referir-se a la situació explicada en els relats adaptats de persones migrants sense aplicar de manera sistemàtica criteris d'inclusió o respecte a la diversitat. Mostra una consciència limitada sobre l'impacte del llenguatge en la dignitat o la representació dels col·lectius diversos.	Utilitza un llenguatge generalment inclusiu, clar i respectuós, tot evitant expressions discriminatòries o estigmatitzadores per referir-se a la situació explicada en els relats adaptats de persones migrants. Comença a revisar i ajustar el seu discurs per reflectir la diversitat de gènere, ètnica, cultural, funcional o d'altres formes, tot incorporant criteris bàsics d'equitat i justícia comunicativa.	Utilitza de manera consistent el llenguatge inclusiu, de manera clara i respectuosa, adaptant-se a les necessitats i característiques dels col·lectius o persones amb qui interactua per referir-se a la situació explicada en els relats adaptats de persones migrants. Demuestra una consciència crítica sobre el poder del llenguatge en la construcció de la realitat social i en la representació de la diversitat, evitant estereotips i narratives excludents.	Utilitza un llenguatge inclusiu, clar i respectuós de manera activa i conscient, no només evitant expressions discriminatòries, sinó promovent narratives que dignifiquen, visibilitzen i empoderen col·lectius històricament marginats per referir-se a la situació explicada en els relats adaptats de persones migrants. Aporta referents, termes i pràctiques lingüístiques que contribueixen a transformar les relacions socials des d'una perspectiva ètica i crítica.

COPA DE L'ARBRE (ALTERNATIVES):

ARRELS (CAUSES)

TRONC (EFECTES)

REFUGI 4.7

Educació a favor dels drets de les persones refugiades

Aquest document és part del projecte Refugi 4.7: Docents per un dret a l'asil amb perspectiva de gènere (Fase II), liderat pel Comitè Català de l'ACNUR (ComCat) en agrupació amb la Universitat de Lleida (UdL) i finançat per l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD) l'any 2023.

El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva del Comitè Català de l'ACNUR i de la Universitat de Lleida, i no reflecteix necessàriament l'opinió de l'ACCD.

Amb la col·laboració de:

Universitat
de Lleida

**UNHCR
ACNUR**
L'Agència de l'ONU per als Refugiats
comitè català

**Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament**

**Generalitat
de Catalunya**